

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, június 25.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Két ellenzéki vezér.
A képviselőház ülése.
A legapróbb aradi iparosok.
Korea Oroszország ellen.
A méltóságos ur válik.
A tornászok nyári munkája.
A t. Ház takarékoskodik.
Börtönre ítelt ügyvéd.
A női ipariakola kiállítása.
Rigó Jancsiék nem válnak.
A táborsernagy fia.
A szegedi szintársulat Aradon.
Koburg Luiza regénye.
Tárca: Búcsú Budapesttől. Irta: Victorien.
Carnok: Tecsa. Irta: Sebők Zsigmond.

Két ellenzéki vezér.

Arad, június 24.

Mikor Tisza István gróf kormányalakításra vállalkozott, a hatvanhetes és liberális politika minden igaz hívének közreműködésére számított. Közreműködésére számított mindazoknak, akik látták, mint tántorog a magyar nemzet nagy katasztrófák örvénye felé, s mily visszatarthatatlanul rohan vesztőbe, ha nem vetünk véget a parlamenti anarchiának, s annak az egész nemzeti életre kiható pusztító hatásának.

Egy céltudatlan, ingatag kormányzási aéra után, a Bánffy Dezső önértetes, izmos szabadelvű politikai irányát óhajtott megint vissza a nemzet. És Tisza István megfelelt a várakozásnak. Megfelelt még

akkor is, ha maga Bánffy Dezső szembe került vele és velünk mindannyionkkal, kik a jelenlegi kormányelnökben hivatott vezérét látjuk a nemzetnek.

Csupán Apponyi Albert gróf és személyes gárdája volt az, mely sehogysem tudott megbarátkozni az egyenes, a nyílt, az öntudatos szabadelvű politikával; csupán ők voltak azok, akik gyászfátyolt kötöttek kalapjuk mellé, s egymás vállára borulva siratták nap-nap után a rá-tóti csalogányt, aki énekelni éppen olyan szépen tudott, mint Apponyi, s aki cselekedni éppen úgy képtelen volt, mint Apponyi.

Egy szép napon kiosontak a szabadelvű pártból a siránkozó atyafiak.

És megalakították újra a régi nemzeti pártot. Csakhogy mire kiléptek a nagy nyilvánosság elé, addigra már ott találták Bánffy Dezsőt, aki időközben a maga nevére telekkönyveltette a nemzeti párt programjának egészségesebb részét, s kiegészítve még néhány hangzatos, tetszetős ponttal, egyszerűen kirántotta a talajt a régi gazda alól.

A két ellenzéki vezér: Apponyi Albert és Bánffy Dezső között egy kis párhuzamot vonni, nem minden érdekesség nélkül való.

A nemzeti párti gróf a magyar politikai életnek valóságos karrikaturájává vált. Olyan habozást, mint ő, Hamlet óta nem vitt véghez ember. Híveit akhóra tájékozatlanságban, mint ő, nem hagyta

még politikai vezér soha. Lidércfény volt, aki csalogatta maga után követőit ingoványba, mocsárba.

Ujabbán pedig divatot csinált a politikában, mint ahogy különö gavalérok szoktak a ruházatban. Az „elsajátított” politikai ruházat helyett ujat, snájdigabbat keresett, amely lehet tetszetősebb, de semmiesetre tartósabb.

Hogy pártvezéri hivatottsága nincs, azt maga Apponyi is beismerte Jászberényben. Marad tehát a jövőben is az, aminek hívei őt szeretettel elnevezték: bokréta a nemzet kalapja mellett.

Bánffy Dezső szintén az ellenzék vizeire vitorlázott. Követői nem vagyunk. De amikor vele foglalkozunk, akkor el kell ismernünk, hogy nála nemzetibb érzésű miniszterelnöke nem volt az országnak, szándékai tisztaságához pedig a kétség leghalaványabb árnyéka se fért. De hatalmas volt, az ellenzéki sajtó pedig mesterségesen szította ellene a hangulatot és egy szép napon elvesztette a talajt lábai alól. A szabadelvű pártbeliek egy csoportja elhagyta, szóval elvesztvén a kontaktust a többséggel, de még inkább az ellenzék kérlelhetlen üldözését megunva, visszavonult, átengedve a tért Széll Kálmánnak.

Bánffy Dezső báró nem új programjának köszöni mai népszerűségét, hanem a lelkiismeretek ébredésének, azon lelkiismeretekének, melyek „feszítsd meg!”-et kiáltottak erre a nagy magyar emberre,

Búcsú Budapesttől.

Irta: Victorien.

Első pillanatban ez csakugyan nehéznek látszik. Hogy is ne! Otthagyni a nagyvárost ezer szépségével és kínálkozó örömeivel, az aranyzabadság gyönyöreit, a raffinált változatoság élveit és az egymást kergető szenzációk kellemes izgalmát. S mindezek helyett a kisváros unalmát nyerni szomorú cserébe. Nyárs-polgáros házaival, melyek úgy néznek az emberre, mint azok a jóismerősök, kikkel már teljesen kibeszéltük magunkat s most nincs mit mondanunk egymásnak. Ehhez járul a szülői ház megszokhatatlan rendje, mely reggel 8 órakor már kiszorítja az embert legédesebb álmából s mely határt szab a kalandvagyó ifjú fantázia minden féktelenkedésének. S minden szük kis villágnak lelke: a pletyka, melynek eszményien finom hálója ellen nem lehet az ismeretlenség jótékony homályába menekülni. Ah, valóban úgy látszik, sokat vesztettem, mikor odahagytam azt a kacéran szép Budapestet.

Azonban még jól emlékszem arra a nyomott érzésre, melytől lehetetlen szabadulni ott az emeletek tövében, hol a falak kötengere kisugározza és az aszfalt szinte leheli magából a fullasztó hőséget, mely elől hiába menekülünk sötét szobáink éppen nem csendes magányába, vagy a terek ugynevezett parkjaiba, hol több a naplopó, dada, gyerek és baka, mint levél a fá-

kon. Ilyenkor a Kerepesi-ut végéről a városba bemosolygó pályaudvar hatalmas boltíve úgy tűnt föl nekem, mint egy megváltó kapu, melyen átlépve, levedül rólunk ez a fojtó érzés, mint egy testünket égető ruha s homlokunkról letörölhetjük a gondokat, mint a verítéket, amikor a forró napról hűs árnyékba kerülünk. És mi mélyen, megkönnyebbülten lélekezünk föl a friss léghöz, előtünk kitarul a beláthatatlan zöld róna, melyet két hegyek bájos sorai szegélyeznek, ahonnan üde szellő lengedez. Oh be jól esik ez a szellő, ez a szabadság a homlokunknak, a melleknek, a szívemnek . . .

Mégis csak jobb itten! S még valami van, ami nem teszi kívánatosá a nagyvárost, hanem idevonz érzékeny szerveim minden gyöngédségével: ez a jó vidéki — koszt.

Ah, a vidéki koszt! Ahol nem eszem lóhust borju címén, krumplit a kókuszszirral sült kolbászban és margarinból s a vegyészeti egyéb csodáiból készült süteményeket, stb. azonfelül nem támadnak borzalmas sejtelmeim azon kalandos utazást illetőleg, melyet az étel a tányeromig tett. Bocsanat, hogy ilyen részletekbe bocsátkozom, de nem állhattam ellen ama csábításnak, hogy ezeket a rémmeéseket az otthon étvágygerjesztően izes főztijével szembe ne állítsam.

De mit is rajongok én ezért, hiszen fölösleges ezt bővebben fejtegetni, lévén ebben mindenki szakértő. Azonban énnekem még új, egy remek téma, melynek tanulmányozásával nem tudok betelni, hanem kellő szeretettel folyta-

tom. S ha azután egy-egy ilyen nagyszerű ebéd után kiülök a kertecskénkbe, keleti kényelembe helyezkedvén a díófa árnyékában és elmerengek a felhők járásán . . . Olyankor boldog megelégedéssel nyujtózkodtam el és egész agyműködésem arra szorítkozik, hogy megállapítom, milyen irányban fekszik Budapest.

Igen arra, messze a gyümölcsfás, ákácok láthatár alatt, mintha az Operencián is tul lenne, ott terül el a nagyváros palotáival, ambicióival, küzdelmeivel, protekciójával és nyomorával együtt. Oh be sok minden van ott felhalmozva. Kezdve a múzeumok és könyvtárak kincsétől az emberek szívéig. Arra, messze — —

Mikor régen, gyermekkoromban elábrándoztam a nagyvárosról, úgy képzeltem, mint a tündérország fővárosát, mint egy létező Atlantist. Palotái ragyogók, díszesek, márványból, aranyból, tömve a mesék kincseivel, hol megvalósulnak a legbohóbb, legédesebb vágyak, a legragyogóbb, legvakmerőbb álmok, a gyermeki fantázia legszeszevesebb játéka. És embereit is láttam ábránjaimban, szépek voltak, hódítók és kedvesek, s a regék délcég hősei és a mesék gyönyörű királylányai barátságosan mosolyogtak a felénk fucskára. Vidám játszótársak fogták kézen és bájos pajkossággal vezették a csodás tájakon, bársony pázsitokon, hol a virágok mint drágakövek ragyogtak, éneklő fák közt, melyekről aranyos, ezüstös gyümölcsök függtek alá, miket oly könnyű volt leszakítani.

a földeknek körülbelül ötven százaléka van megterhelve. A nemzeti politika egyik legnagyobb feladata a kisbirtokos osztály megmentése. Bizalommal viseltetik a kormány irányában s azt tartja, hogy épen ez a kormány lesz hivatott e munka megvalósítására.

Ezután a vita folytatását holnapra halasztván el, áttértek az interpellációkra.

Tallán Béla földművelésügyi miniszter válaszólt Molnár Jánosnak a Rába-szabályozás tárgyában tett interpellációjára.

A választ a többség tudomásul vette s evvel az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

Merénylet egy követ ellen.

New-York, június 24. Port au Princeből érkezett távirat szerint a francia kormány elégtételt kért a követ ellen elkövetett merényletért, t. i. a palotaőr ködöbással megsértette a követet. Ez a kihágás a Faiting uralkodó idegenellenes hangulat következménye, a benszülöttek ugyanis a külföldieket teszik felelőssé a szomorú pénzügyi helyzetért. A nemzeti banknál érdekelt bankházak tiltakoznak bizonyos német és francia bankhivatalnokok hosszú időn át való fogvatartása miatt, kik avval vannak vádolva, hogy 1903-ban résztvettek a hamisított ámmapapírok kiadásában.

Az örmény bandák.

Konstantinápoly, június 24. Téves az a hír, hogy az angol nagykövetség a bitliszi vilajet-beli örmény állapotok miatt hajóhadtüntetéssel fenyegetett. Az angol nagykövet ugyan keményebben lépett fel, mint az orosz és francia, de bevárja a konzuli jelentéseket, melyekből kitűnik, hogy a türkok mennyiben vettek részt az örmények elleni zavargásban.

Konstantinápoly, június 24. A Szaionikiban és egyéb helyeken a várható merényletek hírére végzett szigorú házkutatások és egyéb vizsgálatok eddig nem vezettek eredményre.

Konstantinápoly, június 24. Nem nyer megerősítést az a hír, hogy a drinápolyi és szaionikii múlt évi bandamozgalom óta az odaváló hadtestek területén mozgósított 95 redifázsióalj elbocsátását készítik elő.

Konstantinápoly, június 24. Az osztrák-magyar nagykövetség tegnap jegyzéket juttatott a portához, amelyben azt kívánja, hogy egyezzenek meg a keleti vasúttal egy főbíró személyné nézve, hogy végérvényes döntés jöjjön létre a kölcsönös differenciák ügyében egybe-hívott múlt évi választott bírósági döntés ügyében.

Konstantinápoly, június 24. Vodina Njauzszánál nagyobb bolgár banda bukkant fel.

Korea Oroszország ellen.

(Az orosz-japán háború.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 24.

Kissé operetteszerű *Kuropatkin* tábornok szereplése a keletázsiai harctéren. Jól nevelt színidirektor módjára küldözgeti haza, Szentpétervárra a maga kis komünikéit, amelyekben egyre-másra dicséri a legközelebb eljátszandó és az ő számára valószínűleg szomorú játéknak tekintendő darabok esélyeit. Hogy a darabokba azután csufosan beletörik a bicskaja, az mellékes; a fő az, hogy Szentpéterváron fölöttébb bizik az udvar a sikerben, amelynek reményeit a napról-napra ismétlődő orosz vereségek csak emelik, mert hiszen, „így volt a *Kuropatkin* haditervében.”

Kész operette ez a dolog; csupán az a baj, hogy a muzsikáját a japánok írják, még pedig éppenséggel nem a cári udvar szájaize szerint.

És miközben mennek a jelentések, a harctéren folyton előre nyomul a japán hadsereg. Pár nap alatt ismét összeütközés lesz az ellenfelek között, még pedig előreáthatólag az egyik félre nézve végzetes kimenetelű. A japánok helyzete az előnyösebb. Ma érkezett híradások szerint Korea is forrongásban van, fegyverkezik az oroszok ellen; ha ott is kiüt a harci láz: bizony, hiába imádkozott Miklós, a békecár, a kazáni szűz Máriához.

Mai távirataink a következők:

Tokió, jun. 24. *Togo* tengernagy jelenti dróttalan távirat útján *Port-Arthurból*, hogy a kikötők bejárata előtt két torpedóuzó és két szállítóhajó-aknára került. Az akna felrobbant és a négy hajó rövid egymásután menthetetlenül elveszett.

Port-Arthur, június 24. *Port-Arthur* kikötője, amint azt orosz tisztek jelentik *Kuropatkin*nak, teljesen el van zárva. Csak kisebb kaliberű hajók juthatnak ki a kijáratokon, ezek azonban a *Port-Arthur* előtt horgonyozó japán hajóhaddal szemben nem bírnak jelentőséggel.

Pétervár, június 24. *Kuropatkin* tábornoknak Miklós cárhoz intézett 22 iki keletű távirata a következőket jelenti: Az ellenség előőrsvonala 19-én és 20-ikán Szenjucsöntől délre, a parttól a vasúti vonaltól keletre lévő nehezen járható hegységig vonult. Az ellenséges előőrsvonala sűrű lovassapatokból és gyalogtábori őrsökből állt. Az ellenség a vasúttól keletre lévő hegyláncot is szorgosan őrzi. E hó 20-án délután öt órakor erős ellenséges lovas járóőröket láttak a gyalogság védelme alatt előrevonulni. Ellenséges lovasság és gyalogság mozdulatait is észlelték. Nekünk többszöri portyázásunk közben nem voltak veszteségeink. A japánoknak több emberük elesett és megsebesült. Megállapították, hogy a *Vandsiapudsától* délre lévő japán haderőt szaporították. A *Katka-öböl*nél a *Licsiu*antól *Szandsiába* vezető uton erősítettek. A *Sziujantól* *Kalcsuba* vezető uton az ellenséges előőrs megszállotta az ut északi részén lévő szorosot a *Pinzia-öböl* és *Pandsan* között, *Liakotantól* 15 kilométernyire keletre és a *Csapien-szoros* déli részén, *Liakotantól* 15 kilométernyire délre.

*Kuropatkin*nak a cárhoz intézett tegnapi távirata szerint a japán hadsereg, mely *Kincsuból* vonul előre, folytatja útját észak felé. *Kuroki* serege megszüntette a *Sziujanból* való előrenyomulását, látszólag azért, hogy a két sereg előőrsapatait egy vonalba hozza. Az ellenséges előőrsapatok felvonuló ereje *Sziuján* környékén mintegy egy hadosztályt tett ki több lovasszázaddal, dél felé pedig kilenc lovasszázaddal, melyeket számos gyalogcsapat erősít. *Sziamacsitól* keletre erősséget készítenek a japánok a *Kuandcsian* felé vezető uton, hol körülbelül 18 ágyut állítottak fel. *Szapingaj* falut, melyet sáncokkal erősítettek meg, erős ellenséges tábori őrs tartja megszállva.

London, június 24. A kínaiak *Port-Arthurban* eleség nélkül az ehhalálnak vannak kitéve. Az oroszoknak is csupán tengeri áll rendelkezésükre. *Lehetetlen*, hogy az erősség pár napnál tovább tartsa magát.

Berlin, június 24. A japánok rendkívül szigorúan őrzik a távirókat és szigorú cenzura alá vesznek minden sürgönyhírt. Annyit sikerült megtudni, hogy mindhárom japán hadsereg *Vai-cseng* felé igyekszik.

Szentpétervár, június 24. Koreában óriási az elkeseredés az oroszok ellen, mivel a háború az egész tartományt tönkretette. *Lázadás van* kilátásban. A japán isgatók fegyverrel látják el a népet.

A legapróbb aradi iparosok.

(A napközi otthon kiállításán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 24.

Itt Aradon nem is igen tudják, hogy más városokban tanügyi körökben bizonyos tisztelettel és respektussal beszélnek Aradról, mint ebben az országban az első és tökéletes gyermekfoglalkoztató napközi otthon birtokosáról.

Messze vidékről jöttek érdeklődők, hogy tanulmányozzák a *Kossuth*-utcai iskola napközi otthonát, melyet minden külső befolyástól menten, egyedül a saját kezdeményezéséből létesített néhány lelkes népnevelő.

Aktuálissá vált most ez az intézmény abból az alkalomból, hogy megnyílt a kiállítása. Most lehet megismerni az intézmény áldásdus mivoltát, mikor csinos rendben, tetszetős elrendezés mellett látni is lehet az elért eredményt. Hihetetlen dolognak látszik, de aki megtekintti a kiállítást, meggyőződhetik róla, hogy azok a 6—10 éves gyermekek, akik szórakozásképpen és csak azért, hogy az utcákon ne csavarogjanak, kezükbe veszik a vésőt és a gyalut, oly tökéletes asztalos munkákat állítanak elő, a melyek bármely felszabadult asztalos tanonc dicséretére válnak. Azután meglepők azok a szalmakalapok is, melyeket a kis gyerekek, csupa szórakozásképp, de emellett kézi ügyességüket rendkívül fejlesztve, saját használatukra fonnak.

Aradon, a *Kossuth*-utcai iskolában nyílt meg az első magyarországi napközi otthon. Ennek mintájára szerveznek most *Temesvárott*, és később más városokban is hasonló szórakoztató műhelyt. Az első impulzust a *Kossuth*-utcai iskola környékén lakó gyermekek elhagyatottsága és elhanyagoltsága adta meg *Marinkovics* Péter igazgatónak erre a lépésre. A szegény napszámosok és mosónők gyermekei, kik egész nap felügyelet nélkül csavarognának az utcákon, most az iskolában, kedélyes családi bánásmód mellett és kézi ügyességüket fejlesztve töltik el szabad idejüket. Száz és száz gyermeket ment meg ilyenformán az életnek ez az intézmény, olyan gyermekeket, kik másként az erkölcsi züllés örvényein járkálnának.

Igazán érdekes, hogy mekkora ügyességgel csinálják meg a fiúk a legkülönfélébb házi eszközöket a tantestületi tagok felügyelete alatt. Az évi munka eredménye a következő: 54 darab szalmakalap, 40 talicska, 150 rózsa és gyümölcs karó, 12 husvágó deszka, 10 fakanál, 10 kisebb vágódeszka, 6 lekvár kavará, 6 fage-reblye, 4 szappanos láda, 5 tojástartó állvány, 4 ruha fogas, egy rekesz állvány, egy konyhaszék, két konzol és sok más apróbb tárgy.

A famunkákat *Marinkovics* Péter igazgató, *Kresz* Károly és *Záray* Jenő tanítók, a szalmafonási munkákat *Weber* Ágoston tanító felügyelete alatt csinálták a gyermekek. Mikor aztán a gyermekek a munkában kifáradtak, *Kádár* Jenő tanító érdekes mesékkel mulattatta őket.

Akik az intézmény iránt érdeklődnek, jól teszik, ha megnézik a kiállítást, mely még június 29-éig lesz nyitva és naponta reggel 8-tól 12-ig, délután 3-tól 6-ig látható. A gyermekek által készített tárgyak igen olcsó áron eladók, s a jövedelmet a tantestület a műhelyhez szükséges újabb munkaeszközök beszerzésére fordítja.

A kiállítást naponta igen sokan látogatják.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Vénusz istenasszony, színmű.
Vasárnap: Délután: Cigánybáró, operette. Nagy Gyula vendégfellépte. Este: Vénusz istenasszony, színmű.

* A hétfői premiór. A japán orosz háború világra szóló eseményei közül öt nevezetes eseménynek színpadon való bemutatása igen szerencsés ötletnek mondható. Ily módon közelbe jut a röngeteg messzeség grandiózus fegyverténye és megszólalnak fülünk hallatára mindazon híressé vagy hírhedté vált történeli alakok, kiket a háború folyamán ügyességük, nagyszerű képzettségök, avagy korrumpált egyéniségök a felszínre hozott. *Toku, Mazuga* japán fővezérek, *Makarow, Gorkij, Uchtamszky* herceg, *Ivanics, Brenneberg, Iván* herceg orosz vezérek és tengernagyok, a szerencsétlen *Wereschagin* festő művész, *Ivanoff* költő, a lelkes japán és az enervált orosz harcosok mind-mind elvonulnak előttünk öt érdekes kép személyként a „*Cár és Mikadó*” című és hétfőn a nyári színpadon bemutatásra kerülő darabban. Az egyes képek közül a harmadik vet szomo u világot az orosz hadseregben lábra kapott mérhetlen korrupcióna, mely valóságos izgalomba helyezte a világot, amikor kiderült, hogy a vörös kereszt magasztos intézményének szentelt milliókat elsikkasztották. Ennek a harmadik képnek eleven jelenetése, az eltévelyedésnek kifejezésre jutása nagy hatást fog elérni. A többi képek szintén közvetlen hatással lesznek a közönségre és *Polgár Sándor* rendező ügyessége biztosítja a színrehozatal sikerét.

* Színház és Élet. Julius 1. ével a kitűnően szerkesztett hetilap A Színház címben és tartalmában kibővül, amennyiben a hét legfontosabb eseményeivel is foglalkozik, de főszóly tovább is a színészetre fog helyezni. A lap címe *Színház és Élet* lesz, egyes számai 24 fill., negyedévre 3 korona. Mutatványszámok ingyen. Kiadóhivatal Budapest, VIII. Baross-utca 59. A lap minden dohánytözsdeben kapható.

A méltóságos ur válik.

— A leggyorsabb válópör. —

Arad, június 24.

Néhány soros, rövid napíri formájában bejárta az ország sajtóját az „érdekes válás” története. A kuria elválasztott egymástól két házastársat, kiknek egyike, a férj egyetemi tanácsos és méltóságos ur. Az elvált asszony pedig, mint a hír jelenti, nejevé lesz egy másik országos nevű kapacitásnak, ki nem egyetemi tanár, de szintén udvari tanácsos és méltóságos ur. Ez ad pikáns érdekességet a házassági regénynek.

De találunk mi a méltóságos urak és asszony történetében olyasmit, a mi szomorú érdekességet ad az ügynek, nem a szereplő személyek, de az egész magyar társadalom szempontjából. Megemlíti a hír azt is, hogy a válókereset három hét előtt került a bíróság elé s így rövid idő alatt keresztülment a három ítélkező fórum tanácskozásain és három hét múltával jogerős ítéletet hozott benne a legfelsőbb magyar bíróság.

Mily hihetetlen, mesébe illő gyorsaság! Hisz a polgári törvénykönyv házasságjogi részébe különösen nagyobb terminusok vannak beiktatva a jogerősség meghirdetéséhez. Mindenki tudja, hogy csak az első fórum, a törvényszék hat hónapi terminust ad a váló feleknek, mintegy gondolkozási időt, a házasság visszaállítására. Gyors keresztülforszírozással, baráti sürgetésekkel egy esztendő volt a minimum, hogy válópör utolsó aktákhoz jusson. De hány polgári existencia ment már tönkre a miatt, hogy a szerencsétlen házasság után nem győzte bevárni az elválasztást, mert két három esztendő is eltelt és mégsem oldotta fel a törvény szent esküvel kötött frigyét.

S íme, két méltóságos ur és egy méltóságos asszony története új példát statuált a bíróságok legnehezebb, legnagyobb körültekintést igénylő gyakorlatában. Egy hónapon belül máshoz enged feleségül

a törvény egy nőt. Hogy milyen diszkrét eszközök, mennyi titkos ut és közbenjárás játszik közre a három hét eseményeiben, hiába is kutatók. Egy azonban bizonyosságra vehető. Nem a magyar ügyvédség dladalát jelenti az érdekes válás repülő gyorsasággal történt lefolyása, hanem a magyar judikaturába, melyet szeretünk függetlennak nevezni, fészkelteni bele a protekcio érvényre jutását.

Két méltóságos ur állott harcban egy méltóságos asszonyért s a magyar bíróságok nem engedtek rendes lefolyást a törvény rendelkezéseinek, kivételes intézkedéseket tettek, hogy rövidesen vége essék a házasság csatájának. Nem is hittük és velünk senki sem, hogy ez is lehetséges Magyarországon, de élő példa, jogerős ítélet igazolja, hogy nincs lehetetlenség a törvénykezésben sem. Szeretjük azonban hinni és most már bizik benne a magyar társadalom is, hogy sok boldogtalan polgárember fölzarvart nyugalma fogja ezután rövid idő alatt visszadni a bíróság, mely előtt egyenlő kell hogy legyen a tisztelt cím és a méltóságos ur.

A tornászok nyári munkája.

(Ülés a Tornaegyletben. — Elismerés Nagy Sándornak. — Az evezős alosztály. — Birkózóverseny. — Tennis-pálya a női torna-osztálynak. — Kirándulások.)

Arad, június 24.

Az „Aradi Tornaegyesület” választmánya csütörtökön délután *Steinitzer Pál* dr. elnöklése alatt ülést tartott, melynek kiemelkedő pontjaként *Széli Ernő* választmányi tag emlékezett meg egy incidensből kifolyólag azokról a dus, elévülhetetlenül emlékezetes érdemeiről, amelyeket *Nagy Sándor*, ez a fáradhatatlan, lelkes sportférfi az egyesület s általában Arad sportéletének felvirágoztatása körül szerzett; megemlékezett a pünkösdi ünnepek alatt Aradon lefolyt torna ünnepélyről, melyben a siker orosz-lánrésze ugyancsak *Nagy Sándor* illeti; megemlékszik arról is, hogy az országos tornaszövetség Aradon megtartott közgyűlése alkalmával a hazai tornászat és különösen az egyleti tornászat körül szerzett elévülhetetlen érdemek, és — miként a közgyűlésen kiemelték — mint a magyar tornászat apostolának ebbeli érdemei elismerésül diszoklevelet és érmet adományozott. De szükségtelennak tartja éppen az „Aradi Tornaegyesület” választmánya előtt *Nagy Sándor* érdemeit bővebben ismertetni és azért indítványozza, hogy a választmány *Nagy Sándor* érdemeit *jegyzőkönyvbe iktassa*, eljárását és intézkedéseit az egyesület érdekében helyesnek, jónak és üdvösnek találja és neki elismerést és teljes bizalmat szavazzon.

Általános éljenzés követte *Széli Ernő* eme szavait s a választmány egyhangú lelkesedéssel magáévá tette az indítványt.

A választmány ezután elintézte az evezős-alsztály körül fölmerült panaszokat s ezen alsztály végleges szervezése céljából részére külön házirendet fog kidolgozni, mely sokszorosítva, az evezős alsztály minden tagjának mihez tartás végett ki fog osztatni.

Vladimir birkózó rester kérelmére megengedte a választmány, hogy a birkózó tanfolyam első hónapjának befejezte után egy birkózó háziversenyt rendezhessen csekély belépti-díj mellett, hogy a nagyközönség tanítási módszerének helyességéről meggyőződhessek.

Elhatározta a választmány, hogy a nyári szünet alatt, úgy mint minden évben, az idén is úgy a tornacsarnok, mint a játszótér a tagok rendelkezésére álljon és megbizta a titkár-művezetőt, hogy szabadsága idejére helyettesről gondoskodjék.

A női szakosztály érdekében elhatározta a választmány, hogy egy tennisz pályát rendez be, meiyen a női tornaszakosztály tagjai a

tennisz játékokat üzhetik. A hely kijelölése és a pálya berendezésével *Boros Dóra* urhölgyet, mint a női tornaszakosztály vezetőjét és *Nagy Sándor* titkár-művezetőt bizták meg.

A *Rozsnyay* testvérek meghívása folytán az egyesület folyó hó 29-én, Péter Pál napján a világsi váromokhoz és onnan a hegygerincen keresztül a vendéglátó lagtársak kuvini szállójába kirándulást rendez. Ezzel kapcsolatban a választmány megbizta dr. *Steinitzer Pál* alelnököt és *Nagy Sándor* titkár-művezetőt, hogy a nyári évadban rendezendő kirándulások tervezetét a legközelebb tartandó választmányi ülésen mutassák be.

Steinitzer Pál alelnök ezután megemlékezik arról, hogy vasárnap, folyó hó 26-án a magyar testedző sport Aradon ismét ünnepet ül, amennyiben az „*Aradi Athletikai Club*” e napon rendezi országos atletikai versenyt. Ennek fogva fölkeri a tagokat, hogy a társaság eme ünnepélyén minél számosabban jelenjenek meg.

Ezután a folyó ügyek letárgyalásával a gyűlés véget ért.

A gyűlésen jelen voltak: Dr. *Steinitzer Pál* alelnök, *Széli Ernő*, *Jancsovicz Ferenc*, *Szilárd Győző*, *Lámzer János*, *Welsz Izidor*, *Reiniger A. Samu*, *Szántó Mihály*, dr. *Fényes Iván*, *Kell Lajos*, *Kömives József*, *Steiner József*, *Hehs Vilmos*, *Petrisyn Gyula*, *Ziffer Sándor*, *Nagy Károly*, *Varjassy Lajos*, *Darányi János*, dr. *Angel István*, *Palotay Antal*, *Visi Ferenc*, dr. *Szeghő Hugó*, *Alt János* és *Nagy Sándor*.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Névtelen asztaltársaság június hó 25-én, szombaton este 8 órakor a Magyar király vendéglőben ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

A t. Ház takarékoskodik.

(Általános fizetéseleszállítások.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 24.

Képviselőkörökben élénk megbeszélésekre ad alkalmat az, hogy a képviselőház pénzügyi bizottsága a parlament hivatalnokszemélyzetének fizetését olyképp rendezte, hogy a fizetéseket egyszerűen *leszállította*. Ez magában még nem lenne valami nagy dolog, de pikánssá teszi ezt a tényt az előzmények, a melyek budapesti tudósítónk jelentése szerint a következők:

Apyonyi Albert gróf elnöksége idejében a képviselőház kiadásainak tételei oly rohamosan emelkedtek, a tisztviselőknek oly óriási fizetéseket adományoztak, másrészt pedig az ügyvitelben olyan pazarlás kaptott lábra, hogy a Ház figyelme is oda fordult a gazdálkodás eme furcsa mód-szere felé.

Néhány napja a képviselőház gazdasági bizottsága még beadta rendes jelentését, a melyben a kiadásokat összegezve és számos tisztviselő részére magasabb fizetések megadását javasolta. A jelentés ellen azonban a szabadelvű pártban több hang szólalt fel, erélyesen követelve, hogy a rendszertelen gazdálkodásnak vessenek véget. Így történt, hogy szakítva az eddigi praxissal, a mely szerint a gazdasági bizottság jelentéseit rendszerint szó nélkül vették tudomásul — a jelentést most a *pénzügyi bizottsághoz utasították*.

A pénzügyi bizottság *Falk Miksa* elnöklete alatt tárgyalás alá vette a jelentést és javaslatot teve a képviselőház hivatalnokainak szolgálati szabályzata és il-

letékei megállapítása tárgyában, ma délelőtt alapos takarítást rendezett a gazdasági bizottság költségelirányzatában. Egész sor hivatalnokra kimondta, hogy *alacsonyabb fizetési osztályba helyezendők.*

Mindenekelőtt teljesen törölte a bizottság az ötödik fizetési osztályt. Törölt egy fogalmazói és egy segédfogalmazói állást; a naplószerkesztőt a hatodik fizetési osztályból a hetedikbe, a háznagyi titkárt a hetedikből a nyolcadikba, a segédtitkárt a nyolcadikból a kilencedikbe helyezte át, még pedig „szerzett jogaik épségben tartásával.”

A dologi kiadásoknál is több helyt megtakarításokra törekedett a bizottság. *Neményi* Ambrus élesen kikelt azon gyakorlat ellen, hogy ugyanazon szövegű nyomtatványokat külön készítik a képviselőháznak és külön a felsőháznak, ami végeredményben ezekre menő különbözetet tesz ki. Végül azonban a gazdasági bizottság jelentésének azon pontját, hogy a képviselőház két alelnökének 12000—12000 korona fizetést adjanak, helybenhagyta.

Ennyiben áll a dolog. A ki csak kissé belát a háttérbe, az érteni fogja, hogy milyen pikantériát kölcsönöz az ügynek, hogy ez a takarítás épen most történt.

*

A képviselőházban annál kevésbé történnek ilyen pikáns események. Ott a budget-tárgyalás folyik sokkal jelentéktelenebb részvét mellett, mint ahogy az várható lett volna a nagy kampány után. Alig lehet a képviselőket összetartani, hogy a tanácskozások alatt kellő számban legyenek jelen. A tárgyalásnak mai, második napja is nagy visszaesést mutat már s alig hihető, hogy az érdeklődés fokozódjék.

A parlamentünk jó ismerői azt mondják, hogy aligha volt valamikor ilyen rövid budget-vita, mint amilyen ez lesz: a költségvetést néhány hét alatt letárgyalják és elfogadják anélkül, hogy akár a civilista emelésnél is nagyobb emóciókra lenne kilátás.

Azt remélik, hogy július 20-ig elkészülnek a tárgyalással s akkor megkezdődik a nyári szabadság, mely szeptember közepéig, vagy végéig tart. A hosszú szünetre nagy szükség van, mert a kormánynak az idén rendkívül sok dolga lesz az őszi ülészek megkezdéséig. Ilyenek: az új budget elkészítése, melyet a megváltozott kiadási tételek alapján új alapokra kell fektetni, továbbá azok a nagyfontosságú közgazdasági és katonai törvényjavaslatok, amelyek az őszi folyamán fogják a Házat foglalkoztatni.

SPORT.

+ **Kerékpárverseny.** A *Aeteor* aradi kerékpár-klub egy igen érdekesnek mutatkozó, nem egyleti tagok verseny-számával egybekötött *házi versenyt* rendez július hó 10-én a simándi-uton. A verseny kezdete délután fél három órakor. Programja a következő:

- I. Kezdők versenye, 3 kilométer.
- II. Főverseny, 10 kilométer.
- III. Nem egyleti tagok versenye 5 km.
- IV. Vigasz verseny, 2 km.

Nevezéseket elfogad Györfy Ernő egyleti titkár (Szabadság-tér 17. I. em.) és Ascher Ferenc kerékpárkereskedő (Deák Ferenc-utca). A

nem egyleti tagok nevezési díja 3 korona. A nevezési díjak a start előtt lefizetendők. A verseny bizottság a nem tagok versenyében fenn tartja magának a nevezések el- vagy el nem fogadását.

Börtönre ítélt ügyvéd.

(Ne bántsd a papot!)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 24.

A budapesti királyi tábla ma másfél évi börtönre ítélt egy ügyvédet, aki a tót nemzetiséget a magyarság és a papság ellen izgatatta. A cikk ugyan főleg a papság ellen irányult, de erős magyarellenes tendenciája is volt. Az érdekes tárgyalásról fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Kabina Ferenc, 60 éves, róm. kath. vallásu, békásmegyeri lakos, gyakorló ügyvéd, a Budapesten megjelenő „Hlas Ludu” című tót lap 1903. évi március hó 15-iki számában „Mint követik a papok Krisztus Urunkat” cím alatt hosszabb cikket írt, amelyben a budapesti kir. ügyészség szerint a tót nemzetiséget a magyar nemzetiség és a katolikus papság ellen gyűlöletre izgatatta.

A királyi ügyészség a cikknek főképpen a következő kitételeit inkriminálja:

Az egyház még nem üdvözített egy nemzetet sem, de megrontott már eleget, aminek példái többek között a slávok és az indiánok. Mert még egy nemzet sem érte el, hogy a katolikus papság pártját fogta volna; ez a papság csak önmagával törődik, a nemzetet azonban megfosztja a korai élettől. Krisztus tanításának nem az volt a célja, hogy a nemzetet semmivé tegye, hanem megfordítva. Papjaink mégis a nemzetet az evangélium helyett a magyar nyelvre tanították. De jai annak, aki tótnyelvű papjainkat boltráncoztatja.

Tekintsünk csak be a katolikus plébániákra. Itt a papoknak a tót nép valódi atyáiknak kellene lenni, e helyett úgy érzed magad, mint a temetőben; a pap és a gazdasszonya szívből gyűlöl és megvet, mert magyar nem vagy.

Ily módon jutott a tót nemzet Magyarországon a mai leketlenységbe, amely hasonlít a nyomoruságos cigányok szánalmas helyzetéhez. Nem hallasz tót szót, még a cselédséget is magyar szóra kényszerítik.

Az Isten háza szennyes, mint a zsidókorcsma, a papok a templomban is a magyar szót csépelik; a nép tehát lealázva, gyalázva, megsemmisítve, megvetve, kizozva és megostorozva érzi magát.*

A mai esküdtzéki tárgyaláson *Zsitvay* László királyi bíró elnökölt; a közbíró dr. *Pataky* Gyula királyi ügyész képviselte. A vádlott, aki jóképű, hatalmas galambósz szakállu uriember, személyesen védekezett.

Az elnök kérdésére kijelenti, hogy izgatás miatt már két ízben volt büntetve, egyszer háromhónapi állami gházra, egyszer pedig 200 korona pénzbüntetésre.

Az elnök: Megértette a vádat?

— Igen, de nem érzem magam bűnsnek.

— Milyen időközökben jelenik meg az a lap?

— Már megszűnt. Ezt a lapot csak a képviselőválasztási évben nyomják, hogy propagandát csináljon a tót pártnak.

— És ki indította meg a lapot?

— Én, a kiadója is én voltam.

— És mely pártot szolgálta a lap?

— A szociális tót pártot; vagyis az volt a cél, hogy a szociális eszméket tót nyelven terjesszük.

— Összekötetésben állott ön a budapesti szociáldemokrata-párttal?

— Nem; én Bécsben végeztem az egyetem, ott a híres Steintól tanultam a szociális dolgokat, amelyeket aztán teoretikus alapon terjesztettem, anélkül, hogy a szociáldemokrata-párt propagandát követtem volna.

— Hány példányban jelent meg a lap?

— Ezer példányban.

— Es hány előfizetője volt?

— Egy sem; ingyen adtam a lapot. A cikkek nem kerültek semmibe; a nyomdai költség is csekély volt, minthogy pedig sem nem dohányzom, sem nem iszom, ezt a pénzt nélkülözhettem. Megjegyzem, hogy én Ujbányán tót nemzetiségi programmal képviselőjelölt is voltam és csak erőszak miatt buktam meg. A lap arra kellett, hogy az erőszakot, a visszaéléseket ellensúlyozzam. Hogy mennyire népszerű a családom és a nevem abban a kerületben, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a kormány-párt 40.000 forintot költött, én pedig 120 forinttal 500 választót toboroztam.

— Ezt csak illusztrációként mondja el.

— Nem, hanem azért, hogy méltóztassék ezt enyhítő körülménynek venni.

— Arra még rátérünk. Mi volt a párt címe?

— *Kabina* Ferenc-párt.

— És hány tagja volt ennek?

— *Kivülem egy sem.* (Derűltség)

— Látja *Kubina-Ferenc* ur, a királyi ügyészség ebben a cikkben nemzetiségi gyűlöletre való izgatást lát.

— Kérem, méltóságos uram, én pusztán lakom, de megfigyelem az embereket, a társadalmi és életviszonyokat. Méltóztassék elhinni, hogy az ügyészség az ilyen áldatlan pörökkel, a kérelhetlen üldözéssel éppen ellenkező célt ér el. A mig nem indultak meg tucatszámra a nemzetiségi pörök, a nemzetiségek nem disztigváltak, azóta azonban tudják, érzik, hogy ők külön kasztot képeznek. Én, aki jó nazafi vagyok, bár az ügyész ur kételkedik abban, nem tűrhettém ezt tovább. Én szeretem a magyarokat, hiszen méltóságod legrégebbi jegyzője. *Krenedics Géza* nekem a legjobb barátom. Az én célom az, hogy ne a nyelvet erőszakolják, hanem terjesszük a tudományt, a műveltséget. Igaz, hogy az ügyész már ebben izgatást lát, de nem mind igaz, a mit az ügyész urak annak találnak. Hiszen a törvényszék is gyakran belátja, hogy nincs izgatás egyik-másik cikkben, az esküdtek azonban a beszéd hatása alatt kimondták, hogy vétkecs, mert fogalmuk sincs róla, hogy mi az izgatás. (Derűltség.)

— Most feleljen arra: szenvedett-e ön valami sérelmet, keserűséget, amiatt, mert tót?

— Hogyne! Megütköznek azon, hogy tót-nak vallom magam, sőt legutóbb, amikor elítéltek 8 havi fogházra izgatás miatt, az esküdtek főnöke, *Mattyus Arisztid* kartársam kijelentette...

— Ezt hagyjuk; nem engedem, hogy az esküdteket bántsa.

— Egyik öc-sémet nem akarták kinevezni aljegyzőnek, mert tót; a selmecl törvényszék engem száz korona pénzbüntetéssel sújtott, mert tótnyelvű beadványt intéztem hozzá.

— Látja, magának mint ügyvédnek tudnia kell, hogy a beadványt magyarul kell írni.

— Akkor az még nem volt divat.

— Ez nem divat, hanem az állam joga.

Ezután felolvasták az inkriminált közleményt és a perbeszédre került a sor. A vádlott felmentést kért, mert a cikk tartalma nem izgatott fel egy tót embert sem.

A királyi tábla a vádlott büntetését a törvényszék által részabott három évi börtönről másfél évi börtönre szállította le.

MULATSÁGOK.

(=) Érettségi bál. Az esztendőnek második farsangjából ma este az aradi főgimnáziumnak érettségét tett növendékei vették ki részüket. Mégpedig alapos igyekezettel és sikerrel. Hogyne lenne vidám kedély abban a mulatságban, ahol az életnek e pillanatban legboldogabb emberei járják a táncot. Nehéz dolog ezekkel a hideg, nyomtatott betűkkel leírni azt a hangulatot, amely ma este sok fiatal táncos párnak járta át a szívet, dehát olyan dolog is ez, hogy aki ott volt, az úgy se a mi iránk-ból fogja visszaidézni a lelkébe azt a hangulatot, aki pedig nem volt ott, az sem sokat ér avval, ha bálit tudósításból olvassa el, hogy mulatott ma este a gimnázisták bálján az a kedves társaság, melynek névsora itt következik:

Leányok: Contea Felicia és Minerva, Morgenstern Sacika, Kara Mancika, Binder Aglája, Deniflee Vica, Cedik Ilona, Szatmári Sata, Schauszter Irma, Bleyer Pirike, Deutsch Irmska, Steinitzer Erzs, br. Bedeusz Bella és Zelma, Róth Magda, Kálmán Elzácika, Zádor Erzs, Ottenberg Erzs, Orenstern Klára, Tenner Erzs, Tenner Aranka, Kosminck Margit, Mittler Irén, Klein Sari, Róth Margit és Giza, Vally Anna, Flamm Józsa, Vajda Mariette és Olga, Jurcsék Annuska, Leopold Frida és Giza, Kovács Terike és Mariska, Montag Erzsike, Steigenberger Finike, Zikó Lenke, Témes Szeréna, Nagy Irénke, Verner Irénke, Verner Olga és Mariska.

Asszonyok: Ozv. Contea Tivadarné, Morgenstern Gyuláné, Kara Gyözőné, Binder Lucsiáné, Deniflee Józsefné, Inskely Emilné, Lippner Károlyné, Szatmári Mihályné, Schuszter Henrikné, öz. Schwarcz Mártonné, dr. Steinitzer Pálné, dr. Rajz Miksáné, br. Bedeusz Károlyné, Reisz Simonné, Róth Henrikné, Zádor Bertalanné, Ottenberg Tivadarné, Tenner Pálné, Kosminck Lipótné, Klein Lipótné, Róth Lajosné, Vally Györgyné, öz. Flamm Lipótné, Lócs Rezsóné, dr. Vajda Istvánné, Leopold Adolfné, Kovács Jakabné, Montag Sándorné, Pénzes Akosné, Verner Mórné, Verner Imréné, Orenstein Arpádné.

Rigó Jancsiék nem válnak.

(A legönérzetesebb levél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 24.

Érdekes levelet olvasunk a kaposvári ujság mai számában. A szerelmi hódításáról világhírre vergődött kaposvári cigányprimásról Rigó Jancsirról s az ő szerelmeies hercegnőjéről Chimay-Ward Kláráról esik ismét szó és pedig egy levél folytán, — amelyet a szerencsés fekete legény Londonból irt Toky Lajos klarinétosnak Kaposvárra. Toky megirta Rigónak, hogy a magyar lapok azt irták róla, hogy a hercegnő a laképnél hagyta őt.

Ezt a híresztelést cáfolja most meg ez a levél, amelyben érdekes cigány büszkeség s egy kis cinizmus is nyilvánul meg. Ime a levél, mely június hó 17-én Londonban lett feladva s a „Viktória“ szálló levélpapírján irdott:

Kedves jó komám!

Leveledet megkaptam. Ide küldték utánam Londonba. Értem a leveledből, hogy az ujságok mindent irnak felőlem. Én semmit sem törődöm vele, akármit is irnak, más dolguk sincsen. Ha igaz is lenne, hát úgy állna a dolog, hogy én hagynám itt a hercegnőt, nem az engem. Ha ez megtörténik, mindig ur leszek. Ne gondold komám, hogy én többé heg-düljek nyilvánosan; hej, pedig én nagyon szeretnek, de meg van tiltva. Legyél kedves komám nyugodt mindenféle tekintetben, a mi pedig az én kedves hercegnőmet illeti, arról tudja az egész világ, hogy szép, és hogy nagy urind. (Ez a szó három-

szor van aláhuzva.) Ha egy kis kaprica van is neki, ez nem baj s ha ez majd nekem nem tetszik, akkor egyszerűen itt hagyom (ez a két szó négyszer van aláhuzva.) ez az egész. No most isten veletek. Maradok hü komátok Jancsi.

Eddig tart a Rigó Jancsi ákom-bákomos betűkkel irt levele, mely után finom női írással a következő utóirat látható:

Tisztelem kedves Toky ur. Én itt vagyok Jancsival. Clára.

A kifogástalan magyar helyesírással irt szavak (míg a Jancsi minden szóban csinált helyesírási hibát) megerősítik a „koma“ cáfolatát, hogy bizony a hercegnő még mindig együtt él az ő szerelmeies Jancsikájával, a ki pedig — mint leveléből kitűnik, — nagyon könnyedén veszi a szerelmet s az örök hűséget.

A női ipariskola kiállítása.

(Művészet és iparművészet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 24.

Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk már a ról, hogy az aradi női ipariskola kézimunka és rajzkiállítása megnyitott. Miután minden túlzás nélkül el lehet mondani, hogy a kiállítás egész komoly művészi és iparművészi értéket képvisel, részletesen kívánunk az egyes tárgyakkal foglalkozni.

Általában szólva a kiállításról, a legpapaszemesebb kritikusknak is el kell ismernie, hogy a nők izlése finomabb, diszkréttebb a férfiakénál és ép azért érvényesülnek a kiállított tárgyak együttesen is, mert a nézőt elfogja az a fehér hangulat, amit intin leányszobák lehetnek ki magukból. Nem azért emlíjük az intimitást, mert nőkről van szó: ez a kiállítás magasabb kivánságokat is képes kielégíteni.

(A kézimunkák.)

A kézimunkák, amelyeknek izléses és határozott iparművészi nivón álló volta Csurgay Ilona igazgatónőt dicséri, az emeleti teremben vannak kiállítva. A terem díszítése szépen harmonizál a kiállított tárgyak szemgyönyörköd-tető csoportjaival, amelyek közül rögtön szembe-tűnnek a legszebb munkák.

Piros plüssre himzett fehér lilom tűnik elsősorban a néző szemébe: egy oltárterítő, Busa Anna műve. Ugyancsak az ő munkája az a szinte légies finomságu ablakfüggöny is, mely emellett fekszik. Ezek a tárgyak a kiállítás erősségei közé tartoznak. Darvas Bella csinos, fehér és rózsaszín szegfűkkel díszített miliője, point-lace munkával élénkített zseb-kendője, és remek zorgoratarakója ugyancsak nagy tetszésben részesülnek. Schwarcz Ilona szép himzett törülközőt, asztalfutót és tüllre himzett virágokkal ügyeskedik, Schneeberger Gizi pedig himzett divánpárnájával, tüfestő és aszur munkáival aratja a dicséreteket, amelyekre különösen egy izléses magyar stílus munkájával szolgál reá.

Lázár Erzsike pompás dolgot produkált egy dus himzésű asztaldiszével; Mihályi Margit vadgesztenyevirágos asztalfutója, Sednyi Ilonka asztalfutója, point-lace függönye és terítője, Tarnóczy Blanka erős színérzékre valló divánpárnája, Lauffer Mariska konyhába szánt miliője és bámulatos pontossággal himzett divánpárnája, valamint Iritz Berta tüfestéses asztalfutója egytől-egyig értékes, szemet gyönyörköd-tető dolgok.

Meg kell emlékeznünk Rónai Mariska, Véber Györgyi, Darvas Margit és Pálfi Szilárdka nagy ügyességről tanuskodó, izléses munkáiról, valamint Korosi Janka, Czédik Ilona, Tóth Juliska, Farkas Klótild és Moldovány Iluska

tetszetős tárgyairól, amelyek nem maradnak az előbb említettek mögött. Varga Róza asztalfutója egyike a legszebb daraboknak; Tóth Gizi, König Lenke, Szabó Teréz és Verzár Hermin egészítik ki a dicséretet érdemlők sorát.

(A festmények.)

Valóságos tárlat, a mely, nem, mint a többi iskolák kiállításai, ócska másolatokat mutat be, hanem eredeti képek, amelyek között nem egy azt az illuziót kelti bennünk, hogy hivattott művészkép munkája. Iskolás dolgok helyett sok eredetiség, néhol valóságos egyéniségek kiabálnak le reánk a falakról. Steinitzer Zsuzsi, ennek az osztálynak avatott tanárnője tele kézzel szaggathatja az elismerés babérait ezért a kiállításért.

Ugyyszólván fénypontját képezik az egész tárlatnak Ortutay Margit képei: tengeri tájképek, a melyek frissen, levegősen, tiszta tónusokban hozzák felénk messzi tájak üdvözlését, és egy szimbolikus kép, a melynek koncepciója erős látásra, megfésítése nagy gyakorlatra vall. Utána mindjárt Krause Tilda következik, akinek folyamanti tájképe úde felfogásával igazán kvalitásos munka. Versenyzik vele Freud Ilus esti hangulata, a mely megkapóan finom tónussal lebilincseli a nézőt.

Kopp Erzsike norvég tájképei talán kissé erősen megnyomott ecsettel készültek, de azért igen csinosak, Czédik Ilonka tengerparti tájképén a technika érdemel figyelmet. Hitz Berta, Hajdu Irén, Szőnyi Ilona, Darvas Bella és Tarnóczy Blanka, valamint Tóth Gizella, Luffer Mariska, Busa Anna és Schuszter Ilona ugyancsak kitétek magukért. Nemes Róza természet után festett dolgai komoly értéket képviselnek.

Inkább iparművészi muukákat, selyemre festést, égetett festést állítottak ki Kesztenbaum Janka, Schneeberger Gizella, Werner Olga, Leopold Frida, Freud Ilonka, valamennyien izléses és talentumra valló munkát produkáltak.

A sort Lázár Erzsike aquarellje zárja be, mely ügyes ecsetkezelést, sőt bizonyos fokú merészséget mutat a színek összeállításában.

TANÜGY.

Veres Pálné magasabb nőiskola.

Budapest, június 24.

Az „Országos Nőképző-Egyesület“ igazgató választmányát közelebb tartott ülésében azon határozat hozatalára vezette a tapasztalat és meggyőződés, hogy a tanintézetben jelenleg fennálló tanfolyamokat — érintetlenül hagyásával a gymnásiumnak — akként alakítsák, hogy abban a székesfőváros és az ország irányadó társadalmi köreiből tartozó szülőknél leányai találjanak oly intézetet, a mely őket egyfelől a mai kor, de meg az országos törvény által is megkívánt ismeretekben részesíti, sőt magasabb fokon a szokottnál bővebb tájékozást is nyújt a magyar irodalom történetéből, az idegen nyelvek a művészetek, régiség, alkotmány gazdaságban s a szorosabb értelemben vett gazdaszonykodás (főzés) körébe tartozó ismeretekből, de másrészt kiváló gondot fordít mint eddig elé, úgy ezentul is a vallás-erkölcsi életnek, a szívnek, jellemnek, az izlésnek fejlesztésére, általában azon nemesebb értelemben vett műveltségnek elsajátítására, melytől nemzetünk, társadalmunk előkelő művelt körei leányainak nemesebb irányba való terelését remélhetjük.

A választmány elfogadta, hogy a mostani 4 polgári, 2 továbbképző és 4 képezdei osztály helyébe fel lesz állítva egy egyöntetű nyolcosztályos tanfolyam, melynek lényegét a legújabb tanterv szerint szervezett 6 osztályos felsőbb leányiskola képezi. Ennek betetőzéseként lesz VII., VIII. osztály, melyek elé főcélul az élő nyelvek, művészeti, irodalmi, jogi tárgyak magasabb színvonalu tanítása, háztartási, gazdasági ismeretek gyakorlati elsajátítása lesz kitűzve.

Nagy lelkesedéssel fogadta el a választmány ezen leendő új tanfolyam címjél: Veres Pálné magasabb nőiskola elnevezést, mely az épület homlokzatát arany betűkkel fogja díszíteni. E cím nemcsak a kezdet irányát és az alapító eszméit foglalja magában, mert hiszen Veres Pálné emlékezteti a jelenkort, de vezérfonalat nyújt a művelt társadalom jövő leánynevezéseinek is. E nyolc osztályos tanfolyam nem nyit kenyérkereset pályára utat, de viszont olyan tan- és nevelőintézetet foglal magában, mely Veres Pálné alapelveiből kiindulva, a művelt előkelő osztály sarjainak alkalmat nyújt a komolyabb értelemben vett női műveltség fogalmával összekapcsolt ismeretek megszerzésére, a női szív nemesítésére s a magyar női jellem fejlesztésére.

A felsőbb leányiskola I. osztálya már ez év szeptemberében megnyílik s a jelentkezők felvételnek.

(—) Az aradi zenede évváró vizsgálatai 1904. évi június hó 25-én délután 1/2, 5-től 1/2, 7-ig, június hó 27-én délelőtt 10—12-ig, 27-én délután 1/2, 5-től 1/2, 7-ig, 28-án délelőtt 10—12-ig és délután 1/2, 5-től 1/2, 7-ig tartanak meg a polgári iskola nagytermében, amelyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja Krispin József igazgató.

(—) Csipkeverés az iskolában. A guraonci iskola csüörtökön tartotta évváró vizsgáját. Ez alkalommal sokan tekintették meg a kézimunka kiállítását, mely meggyónkben a maga nemében paratlan haladást tud felmutatni. Németh Zsigmondné már évek óta iparkodik az ottani köznéppel megkedvelteni a csipkeverést, s ez annyira sikerült is neki, hogy ez évben harminc új, összesen mintegy száz tanítvány vert csipke-mintáját állította ki. Oly nagy a kereslet az ott készült csipkék iránt, hogy az ma már házi iparrá fejlődött Gura-hancon.

A táborszernagy fia.

(Öngyilkosság egy színész miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 24.

Megemlítettük már, hogy Budapesten Radakovszky András bécsi születésű, tizenennyolc esztendő fiatalember, Radakovszky József nyugalmazott táborszernagy egyetlen fia tegnap hajnalban mellbelőtte magát s nagy szenvedés után fél nappal később meghalt. Az ifjú életunt csak néhány héttel ezelőtt lépett ki az életbe az iskolai padból. A Ferenc József-nevelő-intézet növendéke volt s a most mult tanévben végzett nagyon jó eredménnyel. Az intézetben egy tanárai, mint diáktársai kedvelték a korához képest igen képzett, testileg és szellemileg egyaránt nagyon jól kifejlődött szőke fiút.

Utolsó vizsgája alkalmából Budapestre érkezett édesapja is, aki különben állandóan Mórban tartózkodik, mert az idevaló éghajlat nem kedvez beteges testének. Az apa, aki a rajongásig szerette fiát, büszkén hallgatta végig a vizsgát s aztán gazdagon megajándékozta. A szokásos értségi banketten is ott volt s aztán elutazott Bécsbe, ahol elintézésre váró dolgai voltak. Abban egyeztek meg, hogy a táborszernagy onnan s a család többi tagja Budapestre elutazik a mai napon Tátra-Lomnicra, ahol villájuk van. Erre azonban már nem került a sor, mert váratlan villámcsapásként közbejött az ifjú Radakovszky végzetes cselekedete.

Az öngyilkosság motivuma — mi is lehetne más egy gazdag családból való, életerős, egészséges fiatalembernél — boldogtalan szerelem. Ez még akkor kezdődött, amikor Radakovszky András a nevelőintézet diákja volt. Tanulótársainak is elmesélte, hogy beleszeretett Megay Annába, a Király-színház nemrég feltűnt tagjába.

Az ifjú Radakovszky már fél évvel ezelőtt módját tudta ejteni, hogy többször elmehessen az említett színházba; odahaza lakott, szüleinek a várbeli Disz-tér 7. száma alatt lévő kis

palotájában s külön kapukulcsa volt, amelynek segítségével éjjel is ki-bejárhatott a palotácska földszintjén lévő lakásába. Az utóbbi időben sűrűn tett onnan kirándulásokat a pesti oldalra.

Miután a maturát letette, egyébként szigorú édesanyja, aki egy ismertnevű grófi családból való, nagyobb szabadságot adott neki. Ellátta pénzzel, amiből költségesebb kedvteléseit is kielégíthette, de a fiatalember oly jelentékeny összegeket adott ki egy-egy alkalommal virágra és ékszerre, hogy a kapott összegek kevésnek mutatkoztak. Anyjának mégsem mert szólni, hanem fölkeresett egy ékszerészt, aki készséggel adott el neki arút hitelbe is. Ily módon legutóbb ezer koronányi ékszert vásárolt, amelynek egy részén nyomban tuladott. Állandóan bérkocsin jár, ami szintén sok pénzébe került s adósa is maradt egy-két fiakeresnek.

A mult napokban beállott változásokat környezete nem is sejtette, mert hiszen édesanyja is szíve en adott volna még annyi pénzt, amely nyire szüksége volt. Nem tudtak végzetes tervről barátai sem. Tegnapelőtt még vidáman tenniszezett a Ferenc József-intézet egyik tanárának a fiával, aki jó barátja volt. Ot órákor távozott a tennispályáról. Jökedvű volt akkor is, amikor hazament. Tréfálkozva monddta Alma nevű nőtestvérének:

— Adjál egy csókot, el akarok bucsuzni tőled.

— Miért?

— Isten tudja, mikor látjuk egymást.

— Persze, az urfi megint lumpolni megy!

— mondotta mosolyogva az urileány. — No, de az értségi után ki akarod élvezni az élet örömeit.

Szegény, nem sokáig élvezte már! Vacsozás után eltávozott hazulról. Hogy hová, azt senki sem tudja. Éjjel tizenegy órákor egy gummikerekű bérkocsit fogadott föl s elhajtattott egy Ilonka nevű barátnőjéhez. Ettől tintá, tollat és papiros kért s a következő sorokat írta:

— Kedves Anna! — Bocsásson meg, de nem folytathatom tovább, amint elkezdtem. Meghalok.

Tovább nem folytathatta, mert a háta mögött figyelő leány kikapta kezéből a levelet és összetépte. Ugyanekkor elvette tőle hatlövetű, töltött revolverét, amely a külső zsebében volt.

— Mire való ez a bolondság? — kérdezte tőle.

— Nézze Ilonka, — hangzott a válasz — én csak októberben leszek tizenennyolc esztendő s már el akarom magam pusztítani. Képzheti, hogy nagy okom van rá!

— Ugyan micsoda?

— Sok az én bajom. Az első az, hogy az apám katonát akar belőlem csinálni, én pedig ki nem állhatom ezt a pályát. A második az, hogy csunya adósságokba vertem magamat. Mindezt azért, mert szerelmes vagyok, boldogtalanul.

Nagynehezen rávették, hogy leüljön egy pamlagra. Hajnali négy órákor felriadt és viszkázta a revolvert. De nem kapta meg serre komoran távozott ezekkel a szavakkal:

— Engem többé nem látnak!

Nyolc óra felé jelentkezett a fiakeres azzal, hogy Radakovszky ur rendelte őt oda. Már akkor azonban a halállal vívódott a bőkezű fiatalember s mikor a kocsis a palotához hajtott, más fizette ki síró szemmel a „kis gazdája“ helyett.

Radakovszky György félhat órákor tért haza. Csak az inasa látta, amikor sápadt arccal a szobájába sietett. Háromnegyed hat órákor történt, mint utólag megállapították, hogy elővette fiobert-puskáját, s mellbelőtte magát. A golyó éppen a szívébe hatolt. Senki sem hallotta a durranást és úgy tudták meg, mit cselekedett, hogy a nőtestvére később bezörgetett hozzája:

— Készülj, Bandi, — mondotta — az utazásra.

A fiú gyöngye hangon ezt válaszolta:

— Már elkészültem — az utolsó utra.

Erre rosszat sejtett a leány, s benyitott a nyitva maradt ajtón a szobába. A pamlagon feküdt öcsése, fejtőlözve, lelógó fővel. Mellénye ki volt gombolva, s vékony piros vérpatak folydogált lefelé az ing fehér plasztronján. Az életunt csak ennyit tudott még mondani:

— Bocsásson meg. Az asztalon van egy levél — a mamának.

Ot perc múlva a palota valamennyi lakója a kis szobában volt. Gyorsan keritettek orvost a szemközti levő házból. Egy ezredorvos volt, aki ápolás alá vette az életuntat, bár azon al látta, hogy aligha segíthet rajta. Később egy jeles tanárt is odahívtak. Mind hiába. A fiatalember iszonyu szenvedés után délután félhárom órákor meghalt.

A szegedi szintársulat Aradon.

(A második nyári szünet. — Két hónapig kereset nélkül. — Polgár Sándor, mint vice-direktor. — Szünet, melyben a társulat szünetel, az előadások azonban nem szünetelnek. — A makói szezon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 24.

Furcsa lesz az idei nyári szezonja az aradi színháznak. Már tudniillik ami a szünetet illeti. Arról van ugyanis szó, hogy Zilahy Gyula szerződést kötött Janovics Jenő dr.-ral, a szegedi direktorral s ennek értelmében az aradi színház nyári szünete alatt a szegedi szintársulat fog az arénába játszani. A „színészet“ vándorlásának ez a különös módja kétségtelenül érdekes, új is, de sőt a közönség szempontjából talán kellemes is, de jókora méltánytalanságot foglal magában az aradi színészekkel szemben, akik ennek következtében két hónapig kereset nélkül maradnak. A színházi szünetek alatt ugyanis nem jár a színész-embernek gázsí.

Az aradi színigazgatónak a várossal kötött szerződése értelmében a virágvasárnaptól október 1-ig tartó nyári idény alatt csupán ötven előadást kell tartania, ennél többet nem köteles ugyan tartani, de ha neki úgy tetszik, akár mindennap is játszhatik, lévén az aréna bére így is, amugy is fizetendő. A direktorok már most a maguk finánciális érdekében nem szoktak megelégedni a köteles ötven előadással, mert érthető, hogy kilencven előadás jövedelméből jobban futja a 6000 korona évbér, mint ötven előadás jövedelméből.

A színészek, akiknek szerződése két hónapi szünetre kötött, maguk is ehhez képest rendezkednek be, tudják ugyanis, hogy ötven előadással be nem éri a direktor s így nem is készülnek arra, hogy két hónapig fizetés nélkül keljen élniök. Az idén kellemetlenül s természetesen érzékenyen csalódnának az aradi színészek, ha csakugyan bejönne a szegedi szintársulat, ami még a színügyi-bizottság hozzájárulásától természetesen függővé van téve. A viszonyosság azt hozná magával, hogy ugyanazon idő alatt, míg a szegedi színészek itt játszanak, a mieink Szegeden tartanak előadást, Janovicsnak azonban erre nincs szüksége s így sem a méltányosság, sem a viszonyosság nem lesz meg. Az aradi színészek, mint halljuk, a színügyi bizottsághoz akarnak fordulni oltalmat kérendők s hátráltatásuk ellenében.

A nyári szünet egyébként a jövő hónap 4-én kezdődik, illetőleg akkor váltja föl az arénában az aradi társulatot a szegedi. Ha ez a székhely áthelyezés meg nem történe, arra az esetre az aradi színészek játszanának az arénában, még pedig a Polgár Sándor direktorsága alatt. Ez azért történnék így, mert a szintársulat tagjai, elkerülendők a két hónapi nélkülözést, vállalkoztak arra, hogy a szünet tartamára átveszik Zilahytól a színházat s a maguk rizikójára fognak játszani. Polgár Sándor lett volna ennek a köztársaságnak az igazgatója s a terv a kivitelhez már annyira érett volt — a legutóbbi napokban ugyanis úgy állt még a dolog, hogy Zilahy és Janovics nem tudnak megegyezni a Zilahynak fizetendő részesedés dolgában, — hogy a társulat legtöbb tagja, alig kettőnek kivételével, kötelező erejű

nyilatkozatot írt alá, melyben arra kötelezik magukat, hogy ezeken a közös vállaltu előadásokon játszani fognak. Ezek a kötések azonban érvénytelené váltak, mert az aradi színházban a szegedi térséget fog játszani a két hónapos szünet alatt.

A két hónapos szünet után Zilahy Miskórá viszi a társulatát, ahol az egész szeptember hónapban játszani fog.

HIREK.

— **A király a brucki csapatszemlén.** Bécsből táviratozzák: O felsége báromnegyed 7 órakor érkezett Lajta-Brucka, az 50-ik gyalogdandár csapatainak megszemlézésére. Kíséretében voltak *Ferenc Ferdinánd* főherceg, *Bolfras* 16. hadsereg a többi szárnysegéddel. Jelen voltak a szemlén a közös hadügyminiszter, a vezérkari főnök, *Rheinländer*, *Kropacsek* és *Waldstätten* csapatfőfelügyelők, *Klobucsar* magy. kir. honvédségi főparancsnok, valamint számos katonai attasé. *Lipót Szalvátor* főherceg már a táborban volt. O felsége előbb a 4. gyalogezredet és 21. vadászszázalóját, majd a 4. hadosztálytüzérezredet tekintette meg és a látottakon megelégedésének adott kifejezést.

— **A kieli látogatás.** Londonból táviratozzák: *Edvárd* angol király csütörtöki éjjel elindult a *Viktória and Albert* yachton négy cirkálóval és öt torpedórombolóval álló flotta kíséretében II. Vilmos német császár látogatására Kielbe. Az angol királyi hajó meg a berlini angol nagykövetet és az admirális első lordja; a német császárral Kielben lesz *Bülöw* Bernát gróf német birodalmi kancellár. A király 29. éjjel utazik el Kielből.

— **A vasutasok ügye.** A félhivatalos „M. N.” jelenti: A mai budapesti lapok egyike arról értesül, hogy a Magyar Államvasut elnökgazgatóságától az összes üzletvezetőségekhez átirat ment, hogy az új eskü kivétele után a fegyelmet a bűnösöknek vélelmezett vasutasok ellen azonnal indítsák meg, tekintet nélkül bármilyen kedvező bírósági ítéletre. Ez az értesülés teljesen alaptalan és a meddig a büntetőbírósi eljárás a vasutasok ellen befejeződött nem nyer, az igazgatóság semmiféle intézkedést nem tesz. Azok, kik ellen a büntetőügyi eljárás folyamatban van, fel vannak függesztve állásuktól, de ez nem mostani keletű, mivel a felfüggesztést a szolgálati rendtartás értelmében maga a büntető eljárás megindítása involválta.

— **Szécsi Antal hagyatéka.** A nemrég elhunyt budapesti szobrásznak, *Szécsi* Antálnak végrendeletét a napokban bontatta föl a hagyatéki bíróság. A végrendelet tanúsága szerint az elhunyt szobrász hagyatéka egy millió koronát tesz ki.

— **Uj pénzügyi gyakornok.** Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság *Popovits* János nagyenyedi pénzügyigazgatósági állandó díjnoko, ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi irodakezelési gyakornokká nevezte ki.

— **Meteor időjelzése.** A szegedi *Meteor* jelenti: A 20-ik csomópont újra állandóbbá tette az időt és fokozta a meleget, hátrányára az összes terményeknek. Bár a föltek tömörülni kezdenek, ami addig késett csapadékra kedvezőnek mutatkozik és lehülésre vezethet. Jelenleg három foltcsoport van a Napon, egy nagyobb tömörülő és két kisebb szétaszórt. Esőt van hivatva hozni a 27-ik csomópont is, a bolygók állásaiból következtetve és pedig erősebb, kiadóbb esőt. Julius hó csomópontjai 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 15, 19, 22, 23, 27, 28 és 30-ra esnek és oly számosak, hogy e hónap igen változatosnak ígérkezik. Eleje lehült és csapadékkal; középrésze meleg; vége ismét hűvösebb és csapadékosabb. Átlagban, ami a meleget vagy forróságot illeti, júliustól márcsáig tartanunk. Egyes pár melegebb napot az esetleges erősebb napkitörések idéz-

hetnek elő, különösen a 10—22-ik időszakban, de az állandó nagy meleg ellen sorakoznak a szépszámú csomópontok.

— **A Maros szabályozása.** A Maros-folyó szabályozásnál az első munkát képezi a folyó eliszaposodott medrének kotrása. Ez a munkát igen gyorsan halad előre, mert a múlt év folyamán kezdették meg Szegednél és már Makóiig jutottak a munkálattal. Most a makói hid előtt áll a különös szerkezetű kotrógép. E gépnek segítségével fogják a hid mellett a folyó medrét megváltoztatni, mely nemsokára a mostani görbe irány helyett majd egyenes lesz.

— **Tanítók segítése.** A pesti izraelita hitközség előjárósága a lovag *Wechselmann* Ignác és neje, *Neuschloss* Zsófia nevét viselő tanítói nyugdíjlapítványból az idén 172 izraelita és 172 keresztény tanítónak szavazott meg 200—200 korona évi támogatást. Segélyt kapnak többek közt az alábbiak: *Deutsch* Lázár (Buttyán), *Lichter* Jakab (Lippa), *Schäffer* Lipót (Békés), *Schiff* Adolf (Szarvas), *Weisz* Fülöp (Pankota), *Baksa* László (Lippa), *Boczkó* Pál (Arad), *Czirbusz* István (Makó), *Német* Lajos (B.-Csaba), *Saskó* Gyula (Temes-Buttyán).

— **Nopcsa Ferenc báró meghalt.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy *Nopcsa* Ferenc báró, Erzsébet királynő egykori udvarmestere *Szacsalon*, Erdélyben, 90 esztendőskorában a mai napon meghalt.

Nopcsa Ferenc báró született *Farkadin* (Hunyadmegye) helységében 1815. évi március 14-én a bécsi *Terzián*umban katonai nevelésben részesült. 1834-ben a *Schwarzenberg* herceg nevű dsidásezredben hadnagy, a *Radezky*-huszárezredben főhadnagy, s majd kapitány, a *Szent Mór*- és *Lázár* rend lovagja, s 1840—48-ig *Károly* *Ferdinánd* főherceg udvari kamarás volt. Ez utóbbi évben a katonai szolgálatot elhagyván, hosszabb utazásokat tett külföldön s különösen Olaszországban sokáig tartózkodott s Velencében levéltári kutatásokat tett, a magyar történetírásához adatokat gyűjtött. 1861-ben az alkotmányos megyék helyreállításával Hunyad vármegye főispánjává neveztetett atyja helyébe, ki e hivatalt 1867-ig viselte. 1867-ben a magyar alkotmányos miniszterium megalkulása után a király odata melletti miniszteriumba lépett mint államtitkár, de ez állásától nemsokára Erzsébet királyné főudvarmesterévé hivatott meg. Mit ilyen, a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot s 1873-ban a *Lipót*-rend nagykeresztjét nyerte, a főrendiház ujjalkotása után pedig annak élethosszigani tagjává neveztetett ki.

— **A gróf ur szabóüzlete.** Gróf *Sienkiewicz* Károly, a híres regényíró unokaöccse rengeteg fényűzéssel élt Párisban; tékozlásai oly mértékűek voltak, hogy a gróf családja, különösen egy dús gazdag orosz nagybátyja, gondnokság alá helyezte őt s alaposan leszállította a zsebpénzét. Erre a gróf elhatározta, hogy — dolgozni fog. Nyomban fényes terv fogalmazott meg agyában. Ismerve a párisi eleganciát, a mely nagy összegeket költ a ruházatára, legelőször rübbnek vélte — szabóüzletet alapítani. Evégből szerződött egy jeles szabással, a kit évi 12000 frank fizetéssel alkalmazott. Aztán kibérelt a francia főváros egyik legélénkebb pontján egy üzlethelyiséget, amelyet pazarul berendezett. Cégéről nagybátyjának híres regényéből, a „*Quo Vadis*”-ból kiválasztotta a főalakot s ezzel a céggel: „*Petroniushoz*” keresztelte el az üzletet. Fíratáblának megfestette a római gavallér alakját s ezzel a munkával egy jeles francia festőművészt bízott meg, a kinek 5000 frankot ígért a műért. A mű gyönyörűen sikerült s a gróf saját maga ült modellül ahhoz. Minden szükséges készen volt tehát — hiteire. Am az olló nem kezdhette meg a működését a gróf műhelyében, mert a családja sokalta ennek a tervnek a költségeit és a gróf minden kérése, sürgetése hasztalan volt: familliója nem adott neki pénzt. Erre a hitelezők

megohanták a gróft, akinek pörét most kezdtek el tárgyalni a párisi bíróságnál.

— **Betörés egy dohánytőzsdebe.** Budapestről írja tudósítónk: Soprony Viktoriának a Kerepesi-ut 1. szám alatti dohány nagyárudájában az éjszaka betörők jártak. A tőzsde utcai vasredőnyét tolvajkulcsokkal felnyitották és az üzletben három fiókot feszítettek fel vésővel. Az egyik fiókból 800 koronát érő váltófülapot loptak el. Az üriapok 10 fillérestől 1 korona 80 fillérig, minden fajtából valók voltak. A másik fiókból 70 korona készpénzt, 1 drb 10 koronás aranyat, 5 drb Milleniumi emlék koronát, 1 koronát érő új filléret, 25 koronát érő 20 és 10 filléreseket, a harmadik fiókból pedig 300 drb különféle bilygeket loptak el. Eddékes, hogy a *Wertheim*-szekrényt, amelyben 16 ezer korona pénz volt, nem bántották és ott hagyták a kirakatban levő sorsolási eszközöket is. A betörést reggel *Haner* nevű segéd vette észre. Amikor kinyitotta a boltot, azt felkurva találta. Szivarok, újságok szerte szórva a földön heverték. A betörést csak a viszonyokkal ismerős ember követhette el és a rendőrség máris nyomában van a betörőnek.

— **A jegyzők fizetésrendezése.** A jegyzők fizetésrendezését tárgyaló törvényjavaslat végrehajtására vonatkozó utasítás, — amint budapesti tudósítónk jelenti, — már készen hever a belügyminiszteriumban, úgy, hogy közléstétele legközelebbre várható.

— **Gyilkosság az országúton.** Bécsből tudatják, hogy *Dornbach* község közelében az országúton teljesen meztelenül, testén tátongó sebekkel találtak meg egy butorcsonmogót. Hosszas élesztés után sikerült pár percet magához téríteni a szerencsétlen embert, a ki elmondta, hogy valami magyar emberrel ment az országúton. Utatársa egyszerre föbe vágta és miután mindenéből kifosztotta, több helyen megsebesítve ott hagyta az uton. A rettentően összetört ember kevéssel valómása után meghalt. A rendőrség megindította a nyomozást. A gyanu egy *Horvát* Mátyás nevű huszár ellen irányul, aki pár napja megszökött a századától. Horvát börtönviselt ember, a ki gyilkosság miatt már nyolc évet töltött fegyházban.

— **József főherceg és a zsidó szobrász.** Egy fővárosi piktor emoer, akinek *Z.* betűvel kezdődik a neve, ezt mesélte:

— Mikor *Alcsunth* jártam *József* főhercegnél, a fenség e szavakkal fordult hozzám:

— Legyen bátor! Es valja meg, hogy micsoda vallásu?

— Zsidó vagyok, fenséges uram.

A hirtelen válaszra a fenség rámnézett és így szólt:

— Ön az első, aki csuklás, habozás, hebegés nélkül megvallotta, hogy minő hiten tiszteli az istent. Csak nem régen járt nálam egyik művészarsa. A kitől csupa szokásból megkérdeztem, hogy minő vallásu. Azt mondta, hogy római katolikus. Hallgattam bár, orcája pirolásából olvastam, hogy hazudott.

— Római katolikus? Hm, hát keressen meg négy hét múlva. Majd akkor festetem magam.

A festő négy hét múltán hozzám jött, de már érkezése előtt kezeim közt volt jóbarátomnak, az érdi plébánosnak a levele, amelyben értesít, hogy kiváló budapesti festőművészt térített meg a héten *Krisztus* egyházának.

— Különben — fejezte be szavait a fenség, — higgye el kedves zsidó barátom, a hit olyan mint a zászló: annál szebb, minél magasabban lobogtatjuk.

— **Meggyilkolt kereskedő.** *Baku*-ból táviratozzák: *Aslamov* helybeli igen gazdag kereskedőt ma három ismeretlen ember megta madta és törzsúrásokkal, valamint lövésekkel megölte. A segítségére érkezett rendőrt és éjjel öt megsebesítették.

— **Árverés Marik ellen.** A hivatalos lap mai száma érdekes árverési hirdetményt közöl. E szerint az aradi kir. törvényszék a beszercebányai takarékpénztár végrehajtónak *Marik* János végrehajtást szenvedő elleni 2125 korona

tökekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében Marik János szántóföldből álló ingatlanára a végrehajtást 23,868 korona kikiáltási ár mellett elrendelte. *Ujhelyi* Lipót gyilkosának ingatlanát július hó 28-án délelőtt 11 órakor árverezik el a megyesegyházai községházán.

— **Egysínű vasut Franciaországban.** Páris környéken jelenleg egy gyorsan közlekedő egysínű vasutal kísérleteznek, amelyen kizárólag leveleket, újságokat és postacsomagokat szállítanak. Elsősorban Páris—Marseille között terveznek egy vonalat, melyen a két végállomás között a küldeményeket 7—8 óra alatt lehetne szállítani. Ez az egysínű vasut, mint várják, az üzleti forgalomban, a virágok, korai fűszerek, korai gyümölcsök stb. bevételében lényeges változást fog előidézni.

— **A megőrült földbirtokos merénylete.** *Kupsa* Viktor dr. földbirtokos tegnap Budapesten, a Gellért-tér 8. számú lakásán hirtelen megőrült. Revolvert ragadott és ráőtt a házvezetőjére *Weisshaus* Edele, meg az inasára *Kovács* Lajosra. A golyó szerencsére csak *Kovács* Lajost a kézcsuklóján sebesítette meg jelentéktelenül. A szerencsétlen embert nagynehezen lefegyverték és bevitték a főkapitányságra. Itt a rendőrorvos konstatálta, hogy veszedelmes őrült és beszállították a Lipótmezei tébolydába.

— **Lassu halál.** A híres angol lexikonírónak *Johnsonnak* leányát tizenhétéves korában eljegyezte 1798-ban egy fiatal ember, aki azonban még a házasság megkötése előtt meghalt. A menyasszony megfogadta, hogy sohasem megy férjhez, visszavonult birtokára, ahol a legnagyobb visszavonultságban élt. Nagy vagyonát végrendeletileg egy kórházra hagyta azzal a feltétellel, hogy sírjára a kórház egy sírkövet állíttat és arra ezt a felírást véseti: „Meghalt a szeretett vőlegény után való bánatában!” A bus menyasszony 1887-ben százhat éves korában halt meg.

— **A magyar bika.** A holnapi budapesti bikkviadalnak érdekes különlegessége, a magyar bika, széles körben kelt érdeklődést. Báró *Sennyey* István két bikája, melyek egyikével holnap s a másikkal vasárnap méliköznek meg az arénában, megérkeztek a báró birtokáról Budapestre. Le is fényképezték a derék óriásokat s ezeket a fényképeket most nagy csapat kíváncsi nézegeti a budapesti kirakatokban. Ez alkalommal kísérleteznek a pusztáink hatalmas állatjával a viadali arénában s a mérkőzés egyuttal próbája annak, hogy hát miféle harcra a magyar bika a toreador szemfényvesztéshez hasonló ügyességével szemben? Spanyolországból és Franciaországból sok toreador érkezett ma Budapestre, akik a holnapi viadali sikere után exportálni akarják a magyar bikafajt viadali célokra Franciaország arénáiba, ahol szintén vértelen a viadal.

— **Üngyilkos orfeumigazgató.** *Bécsujhelyről* jelentik, hogy *Berger* Jakab bécsi orfeumigazgató ott ma reggel agyonlötötte magát. *Berger* egy levelet hagyott hátra, amelyben tettének okául azt hozza fel, hogy megunt az életét.

— **Új árak a cipőosztályban.** A cipőosztályban az árakat lejjebb szállítottam. Ily árakhoz a verseny közel se férhet. Mutatványul szolgáljon itt néhány adat. Női fűzős és csugos lakk cipő egy darabból szabva glassé bőr szàrral frt. 3.55. Női francia sevet cipő könnyű, finom kivitelben 4.50. Férfi box bergsteiger, legtartósabb minőség, elegáns szabás 4.75. Férfi borju ör bergsteiger, tartós és szép kivitel, elegáns szabás 3.75. Gyermek-cipők 20—25 számig frt. — 90, 26—28. 1.50, 29—34. 2.— De nem csak a cipőket, hanem az áruházamban levő összes cikkeket, mint férfi és női divatcikk, napernyők, szalmakalapok, ingek, blousok, kötények, harisnyák, keztük stb. játékszerek, porcellán és üveg szervizek, uti kosarak, koffereket, gyermekkoszkat stb. leszállított árban árusítom. A fényképkedvezmény még mindig érvényben van. *Porter* Vilmos Nagy Aruháza Arad Szabadság tér.

— **Parketta** tükörfényes lesz *Vojtek* és *Weisz*-féle parkett-viasz használatától. 1 doboz 1 korona. 44

Koburg Lujza regénye.

(Egy újabb röpirat.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 24.

A szerencsétlen *Koburg Lujza* hercegasszonyoknak és *Mattasich* főhadnagyoknak regénye egyre újabb anyagot ad a röpirat-íróknak. Ma ismét megjelent egy ilyen pamflet Zürichben, *Da* Richard tollából. Célja annak bebizonyítása, hogy a főhercegasszony ártatlanul van a gyógyintézetbe bezárva, mert semmi bünt el nem követett és egészsége kifogástalan. Nagyrészt ismert adatokat tartalmaz, sok tekintetben azonban újabb részleteket ad elő, sőt nem egy szenzációs leleplezést is tesz, amelyért persze teljes egyedülöt illeti a felelősség.

Azt mondja, hogy *Koburg Fülöp* herceg évek óta tudott nevének *Mattasich* főhadnaggyal folytatott viszonyáról. Hallgatott azonban, mert tudta, hogy a főhercegasszony nagyon el van adósodva, és hogy a legkisebb botrány hallatára a hitelezők őt fogják megrohanni. Titokban azonban minden áron arra törekedett, hogy *Mattasichot* eltávolítsa a főhercegnő környezetéből. Ebben legnagyobb segítségére volt neki dr. *Barber* Miksa bécsi ügyvéd, akivel kapcsolatban a pamflet szerzője egy nagyon szenzációs leleplezést tett. Azt mondja ugyanis, hogy dr. *Barber* megbízást kapott *Fülöp* kóburgi hercegtől, hogy *Koburg Lujza* hercegasszony több váltóját beváltssa. Ez meg is történt, úgy hogy dr. *Barber* több váltó birtokába jutott. Mikor *Mattasichot* elfogták, és pörét tárgyalni kezdték, akkor ezek a váltók szerepeltek ellene főbizonyítékképpen. Csak-hogy ekkor már a váltókon rajta volt *Stefánia* főhercegnő neve is.

Dahl szerint, *Koburg Lujza* főhercegasszony udvarhölgye bizonyítani tudja, hogy e váltókra a *Stefánia* főhercegnő aláírása dr. *Barber* és *Koburg Fülöp* tudtával került, és hogy a hamisítást *Pfannstiel*, *Ferdinánd* bolgár fejedelem azóta elhunyt titkára követte el. Amikor tehát *Mattasichot* ezekért az aláírásokért elítélték, akkor úgy *Koburg Fülöp* herceg, mint dr. *Barber* tudta, hogy *Mattasich* ártatlan, de mégis hallgatott. Gróf *Fugger* Mária, *Koburg Lujza* udvarhölgye többször jelentkezett vallomástételre, de sohasem abarták meghallgatni. Pedig egyedül ő tudja a valót, és ezt hajlandó is megvallani.

Dahl súlyos váddal illeti dr. *Hinterstoiser* és dr. *Pierson* tanárokat, akikről azt írja, hogy kezdettől fogva be voltak avatva a főhercegasszony ellen készülő akcióba, és hogy orvosi szakvéleményükért, amelynek alapján a főhercegasszonyt ideggyógyintézetbe internálták, nagyobb összeget kaptak dr. *Barber* irodájában. Állítólag erre is van bizonyíték.

Nagyon valószínű, hogy a röpirat ismét fel fogja eleveníteni az egész affért, és hogy a megtámadott személyiségek sietni fognak a maguk szerepét lehetőség szerint tisztázni. A pamflet különben régi meséket ad elő, és csak az említett újabb „tények” alapján tarthat figyelemre igényt. Nagy kérdés még azonban, hogy ezek a „tények” igazak-e?

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Az elítélt Bitang.** Az aradi esküdtszék ma fejezte be *Bitang* György nádasi lakos bűnügyét, aki tudvalevőleg egy lakodalom alkalmával a lakodalmas nép közé lőtt. Ma a perbeszéd hangzott el. *Fikker* Károly alügyész vád. és *Vajda* István dr. védbeszéde után az esküdtek meghozták a verdiktet, melyvel *Bitang* Györgyöt bűnösnek mondták ki *szándékos emberölés* büntetésének kísérletében, mire a törvényszék a 92. §. alkalmazásával egy évi börtönre ítélte, melyből a vizsgálati fogság által négy hónapot kitöltöttnek veit.

§ Soós bíró ügye a kir. táblán. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A mai folytatólagos tárgyaláson *Edvi László* Károly dr. szólalt fel *Schwarze* Ábrahám védelmében. Tüzetes bírálat tárgyává tette az elsőbírósági ítélet jogi megálgapításait, s arra a konkluzióra jutott, hogy a büntetőtörvénykönyv szerint védecét maximálisan egy évi börtönre lehetne itélni, ha bűnös volna, amde a tárgyalás adatai éppenséggel nem szolgáltatnak bizonyítékot bűnössége mellett, s ezért felmentést kér. Ezután az elnök szünetet rendelt el. Szünet után *Baloghy* György dr. főügyész helyettes reflektál a védők érveleire, majd ismét a védők szólaltak fel. Ítélethozatalra ma nem került sor.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Az Erzsébet-utcából.

Arad városnak van egy elhagyott utcája. Azt hiszem nem lesz nehéz kitalálni, hogy melyik az? Az *Erzsébet utca*ról van szó, a hol az ujteleni városi iskola is fekszik, a hol 600, szóval hatszáz gyermek jár naponta iskolába és szívja magába a testet-lelket élő porfelhőket, a melyet egész nap a téglás és homokos kocsk csinálnak. De azért a város azzal mitsem törődik, hogy fel is kellene locsolni hébe-korba, hogy legalább gyermekeink egészségét ne kelene féltelnünk. Vagy talán nincs nekünk joguk ahhoz, hogy a várostól ilyesmit kérni merészeljünk? Vagy mi nem épen oly jó adófizető polgárok vagyunk, mint az *Andrássy-térek*?

Tavaly az iskola igazgatónöje már egy átiratot küldött a kapitányi hivatalnak, melyben az *Erzsébet-utca* locsolását kérte, de akkor semmibe se vették a felszólalást. Most megújítom azt a helyen az utca lakóinak nevében én, remélve, hogy talán lesz már egyszer a sok felszólalásnak valami fogantaja.

F. I.

Erzsébet-utcai lakos.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 24.

A meleg napok meggyorsítják a gabona érését, de kérdés, hogy e gyorsaság nem-e lesz káros?

Itt-ott feltűnik már egy-egy learatott árpa-termés, már a buzakalász is elkezd sárgulni és jövő hó elején már learatható lesz.

A buza eredményére nézve igen eltérő kombinációk vannak. Egyik gazda örülne 8 mm. termésnek holdankint, míg a másik 6 méter-mázsásra számít.

Élénk behozatal mellett elkelt 1200 mm. jó minőségű buza és 500 mm. tengeri jól tartott napi áron.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.90—8.10.

Buza közép 7.60—7.70.

Tengeri 4.90—5.10.

Rozs névleges jegyzés 5.90—6.00.

Árpa névleges jegyzés 5.60—5.70.

Zab névleges jegyzés 5.50—5.60.

Irányzat változatlan.

3972-1904 bja.

Hirdetmény.

Az aratási idő beálltával az idevonatkozólag fennálló törvényeink és szabályrendeleteink alapján a lakosság érdekeinek megóvása céljából szükségesnek látom a következőket közhírré tenni:

Annak, ki cselédminőségben, gazdasági munka teljesítésére szerződik, igazolvánnyal kell bírnia. E nélkül felfogadásuk tilos.

Aratást, hordást, nyomtatást, cséplést s általában bármely gazdasági munkát nem cselédminőségben szerződésileg elvállalni szándékozó munkásokkal a munkaszerződés mindig írásban a munkások többségének lakhelyén illetékes községi előjáróság (Aradon: Vannay Gyula v. aljegyző avagy helyettese) előtt kötendő.

Szénát vagy gabonaneműeket a földekről éjjel csupán a közeli tanyákra szabad hordani.

Dinnye vagy kukorica-földek őrzése czéljából készült kunyhók közelében lábas jószágot, vagy majorságot tartani nem szabad.

Érő vagy learatott gabona közelében tüzet rakni tilos.

Szalmás gabonának nyomtatás végett a város területére való behordása meg nem engedetik.

A szérűshelyeken összehordott gabonaneműek akként helyezendők el, hogy az asztal végek között legalább hat méter üres hely legyen.

A cséplőgép tulajdonosa a gép működése színhelyén tűzbiztonság okáért egy fecskendőt készenlétben tartani köteles.

Gőzerő által (lokomobillal) vagy ennek megfelelő villamos erő által hajtott cséplőgépek üzeménél egy kifogástalanul záródó horganybádognál vagy keményfából készült szekrényében a következő anyagok tartassanak készenlétben:

1. 500 gramm Bruns-féle zsirtalanított vatta 50 grammos csomagokban; 2. 8 méter sterilgaze üvegben, 1 méteres csomagokban; 3. 5 db mullpólya 8 cm. széles, 5 méter hosszú; 4. egy db flanelpólya, 10 cm. széles, 5 méter hosszú s egy db flanelpólya 8 cm. széles, 5 méter hosszú; 5. két db Esmarch-féle háromszögletes kendőt; 6. egy liter 1:1000 oldat sublimát, veresre festve, felírás: mérgező seb kimosására; 7. 500 cm. czinktapasz; 8. egy db 8 cm. széles, 3 méter hosszú gummszövetpólya; 9. egy tucsat közönséges enyvezett vata-tábla; 10. 300 gramm tiszta vaseiin; 11. egy db nagyobb kötszer-olló; 12. 20 db biztosító tű; 13. néhány tábla varga kéreg; 14. 10 db fasin 20-60 cm. hosszúságban; 15. egy db mosó szappan; 16. egy db körömkéfe; 17. két törülköző-kendő; 18. egy ivópohár; 19. egy evőkanál; 20. egy kaucuk-gennyecsésze; 21. egy mosdó-tál; 22. egy db Volkmann-féle sín és egy karsin fehér bádognál vagy drótkesárból; 23. 100 gramm törköly- vagy szilva pálinka; 24. 100 gramm tiszta boreczel.

Más mozgató (motorikus) erővel vagy járgánnyal hajtott cséplőgépeknél hasonlóan jól záródó bádognál vagy fatartányban az alábbi anyagok tartandók készletben:

a) 200 gr. Bruns-féle zsirtalanított vatta 25 grmos csomagokban;
b) 2 méter sterilgaze üvegben, 1 méteres csomagokban;
c) 3 db 8 cm. széles, 5 méter hosszú mullpólya;
d) 2 db háromszögletes kendő;
e) 3 db sublimát pastilla fahengerben, felírás: mérgező, sebvizhez, egy db 1 liter vízben oldandó;
f) 1 db gummi szövött-pólya;
g) egy db mosdószappan;
h) egy db körömkéfe.

Amennyiben az említett cséplőgépeknél a most leírt tartalmú sabb és kifogástalan állapotban levő mentőszekrény vagy kötszerdoboz már volna készletben, a géptulajdonos új készletet beszerezni nem köteles.

Kézi erővel hajtott cséplőgépek tulajdonosai ilyen mentőszekrények tartására nem kötelesek. A mentőszekrény, illetőleg a kötszerek kellő módon való használhatása czéljából megköveteltetik azonban, hogy a cséplőgépeknél alkalmazottak közül legalább is két, illetőleg a más mozgató erővel vagy járgánnyal hajtott gépeknél egy egyén, még pedig elsősorban a gépész, az első segélynyújtásban kellő jártassággal bírjon. (1876: XIV. t. c. 40. és 42. §.)

A cséplésnél, valamint az asztalok között dohányozni tilos.

A géptulajdonos a cséplőgépénél alkalmazott etetőket, fűtőt, a gépen álló kéveadogatókat, ugyszintén szecsakavágó gépnél alkalmazott etetőt köteles az országos gazdasági munkás cselédsegélyező pénztárnál baleset esetére biztosítani, kivéven, ha meggyőződött arról, hogy az illető a pénztárnál baleset esetére különben is biztosítva van már. Ha a géptulajdonos ezen kötelezettségnek nem tesz eleget: e mulasztásból eredő teljes kárért az etetőnek, fűtőnek, kéveadogatónak, illetőleg jogutódainak, akkor is felelős, ha a munkák közben bekövetkezett baleset körül őt különben semmiféle gondatlanság sem terheli.

A cséplőgépeket csak képesített gépészek és fűtők kezelhetik, kiknek tiltva van szolgálatuk közben szeszes italok élvezése, továbbá a gépfelügyelő személyes felelősséggel tartozik, hogy a gép körül ittas emberek alkalmazást ne nyerjenek.

Fahidon 4000 kgr. elegysúlyt meghaladó mozgonyok csak akkor szállíthatók, ha erről 48 órával előbb a városi mérnöki hivatalnak jelentés tétellett.

Erzsébet, Sága és Gáj külvárosokban, vagy Poltura városrészben a takarmány boglyában vagy kazalban csak akkor tartható, ha a boglya vagy kazal és az ezt környező épületek közt legkevesebb tíz méter üres tér marad, több boglya vagy kazal pedig csak akkor helyezhető el, ha azok között még öt méter üres tér marad.

Aradon, 1904. évi június hó 21-én.

Sarlot, s. k.
főkapitány.

Javallatok: a légzőszervek és emésztőszervek mindennemű katarrhusos megbetegedései, szívizom-betegségek és abból eredő astmatikus bajok, valamint vereségesség stb.

Gleichenberg gyógy-hely.

Alkalis-muriatikus források: Constantin és Emma forrás; alkalis-muriatikus szénsav: János forrás; tiszta szénsav: Klausen-forrás; savó, sterilizált tej (száraz táplálás), kefir, forrás-só beleegzés, fenyőtűző beleegzés, mindegyik külön kabinokban; légzési készülék, pneumatikus kamarák, édes ásványvíz, pezsgő meleg fürdők és természetes szénsavas fürdők szívizom betegségeknél, fenyőtű és acz-fürdők. Nagy vízgyógyintézet, terepkúra. Lágy, langyos, meleg, pormentes, szélesened levegő, erdős fensíkon. 3405

Felvilágosítás és prospektus ingyen.

Lakás és kocsi megrendelések az igazgatóságnál Gleichenberg.

Saison május 1-től szeptember végéig.

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 75

ALAPITTATOTT 1890.

PÉNZ!

Az alábbi fizetési módokat mellett törlesztéses kölcsönökét földbirtokokra, kész városi házakra, építésekre, továbbá személyhitelt: papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek, iparosoknak és nyugdíjasoknak 5-20 évi törlesztéssel kezes és kezes nélkül leggyorsabban és diszkrétan iradánk után lehet nyerni.

Csekély díjazásunk csak a cél elérése esetén és utólagosan lesz megfizetve. A szükséges okmányokat iradánk saját költségén szerzi be, mely költségek csak utólagosan lesznek megtérítve.

A) Általunk szerzett kölcsönök újabb kiváló előnyei:

1. Kölcsönök olcsó kamataik.
2. Kevés levonás.
3. A törlesztések évente a tartozásból leiratnak s csak a kisebbitett összeg után kell kamatot fizetni és a kamat és tőke egyaránt is törleszhető.
4. Indokolt késedelmes befizetés után bírságot nem kell fizetni.
5. Kívánatra a részletekért a pénzbeszedő házhoz jön, vagy posta-cheque-el bérmentve a postán is fizethető.

B) A negyedévi törlesztéses kölcsöneink kiváló előnyei a következők:

1. Rendkívüli olcsók, mert negyedévenként törlesztett összeg a tartozásból azonnal leiratik s az adós mindig csak a tényleges tartozása után fizet kamatot.
2. A törzsrészjegyek rendszerint 8%-ot jövedelmeztek és az osztalék az őrülési forgalom következtében évente még emelkedhetik; ugyszintén évente kifizetettik.
3. A törzsrészjegyek előzetes felmondás mellett teljes összegben visszaválthatnak.
4. Egy ilyen kölcsön legkevesebb 2% év alatt kiegyenlítettik, mely után minden fizetési kötelezettség azonnal megszűnik. 1614

C) Jelzálogkölcsöneink kiváló előnyei a következők:

15 évi törlesztésre	4.75%	40 évi törlesztésre	3.15%
22	4.00%	46	2.96%
30	3.75%	50	2.85%
32	3.50%	60	2.65%
33	3.30%	65	2.33%
38	3.25%	70	2.30%

A kölcsönösszeg nagysága szerint.

Fizetésben nemcsak a kamat és kezelési költség, hanem a tőketörlesztés is bennfoglaltatik.

Általános értesítőiroda

tulajdonosok: Klonda és Szathmáry

ARAD, Salacz-utca 8.

Mc. Cormick Harevsting Machine Company

(Chiagóli aratógépgyár.)

KNECHT J. E. igazgató.

Budapest, V., Váci ut 30.

Gyártmányok: Kévekörtőgép, „Daisy“ marokrakó aratógép, fűkasáló-gép, szénagyűjtő gereblye és „Manila“ kévekörtőfal gyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép.

Képviselő: Kovács Soma és Társa Arad, N...

706. ikt. sz. sgdt.

Magy. kir. áll. ménesparancsnokság Mezőhegyesen.

Lóárverési hirdetemény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesből az alább felsorolt lóanyag folyó év július hó 14-én árverés útján a helyszínen eladásra kerül és pedig:

9 darab 4 éves herélt,

18 " 3 " "

10 " 2 " "

3 " 1 " "

21 " anyakancza,

11 " 4 éves kancza,

37 " 3 " "

2 " 1 " "

20 " különböző koru használati nyerges és igásló.

Az árverés kezdete reggel 9 órakor lesz. Az árverési feltételek a helyszínen fognak a közönségnek tudomására hozatni.

Mezőhegyes, 1904. június hó.

1676

M. kir. áll. ménesparancsnokság.

SIOFOK

Balatonfürdő 2 $\frac{1}{4}$ órányira Budapesttől a déli vasut mentén.

Elsőrangú

női és gyermekfürdő

modern szállókkal, nagy parkkal és fenyves erdővel. Vasúti és hajóállomás, posta, távirda és helyközi telefon.

Kitűnő fürdő idegedző hullámveréssel.

Vendéglő és kávéház házi kezelésben, á la carte és napi 7 és 8 koronás penzionszerű étkezéssel.

Vízvezeték, villanyvilágítás. Május—szeptemberre olcsó menettérti jegyek.

Színház. Löverseny. Multságok. Regatta. Úszóverseny.

Fodor Károly fővárosi vívómester nagyszabású

Sporttelepe.

Vívóakadémia. Football. Lövészet. Gyermekatlétika. Lawn Tennis stb. stb. A Székesfehérvári V. kerületi honvédszenekar szolgáltatja a térzenét.

Felvilágosítással és prospektussal készséggel szolgál a fürdőigazgatóság Siófokon.

Telefon 86.

Műszaki iroda s gépműhely, légszesz- és vízvezeték berendezési vállalat.

BEER ISTVÁN

magánmérnök

1668

Temesvár-Józsefváros, Küttl-tér.

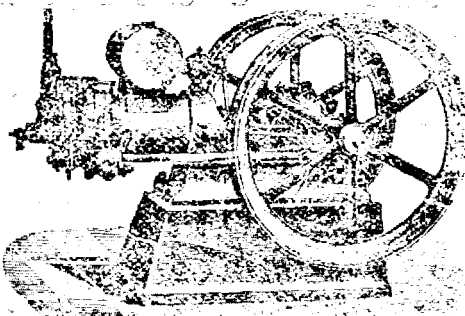
Minden rendszerű világítási berendezések, csillár raktár. Vízvezeték-, fürdő- és closett berendezések. Gépműhely és gépszerszerelési iroda.

Gép- és kazánjavítások

szakszerű kivitele, a mezőgazdaság és ipar részére.

Tervek s költségvetések díjtalan kiállítása.

Telefon 86.

Legkitűnőbb bőrszépítő és finomító hygienikus készítmény kitűnő hatású szer a bőr szépsége és finomsága előmozdítására a KOSSUTH-féle

orgona virág créme.

I tégely ára I korona.

Kossuth-féle orgona virág hölgypor 3 színben, 1 doboz ára 1 korona.
Kossuth-féle orgona virág szappan 1 dbb ára 70 fillér.

Kapható:

UDVARDI KOSSUTH PÁL

gyógyszertárban Arad, Boros Béni-tér 15. 1049

Figyelem!

Megérkeztek színes

bőr-különlegességek

dus választékban minden színben. shovreaux, bokszt és bagaria bőrökben.

Seelinger M. Andor

úri és női mintaszűtőszekete 687

Arad, Szabauság-tér 4.

Városi és megyei telefon 115.

Magyar királyi Államvasutak.

83982—1904. szám.

Pályázati hirdetemény.

(Vontatási szén szállítása iránt.)

A magy. királyi államvasutak igazgatósága az 1905. évi márczius hó 1 től számítottól egy, illetőleg két éven át, évenként mintegy 70000—100000 tonna vontatási szén szükségletét biztosítani óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1904. évi július hó 5 ig betérjesztendők, a bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, ugyszintén az általános és különleges szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI., Andrássy-ut 73. sz. II. em. 43. ajtó), valamint minden üzletvezetőségénél megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtáránál posta útján is megrendelhetők, a legje-

gyeztetvén, hogy a különleges szállítási feltételek minden példányáért 30 fillért, az általános feltételekért pedig 50 fillér fizetendő.

A feltételeknek posta útján való küldése esetén 20 fillér postaköltség is beküldendő.

Budapest, 1904. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

500—1000

koronát kereshet

minden risikó nélkül, minden különös előképzettség nélkül havonként teljesen költségmentesen.

Tessék ajánlatot küldeni Konstant. Eisele névre Stuttgart Ludwig-strasse 56. E. 87" jelige alatt. 1540

12990—1904.

Hirdetemény.

A m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak 46001—1904 sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszterium által az oklevéllel nem bíró gazdatisztek, gazdatiszti gyakorlati vizsgájára vonatkozólag szabályzat adatott ki, melyet az érdeklődők a városi levéltárban bármikor betekintheznek.

Arad sz. kir. város tanácsának 1904. évi június hó 18 án tartott üléséből.

A városi tanács.

Utolsó hét.

Huzás már 1904. évi június hó 30-án.

Magyar királyi

jótekonycélú államsorsjáték

Főnyeremény 150,000 korona.

Az összes nyeremények összege 365,000 kor.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltóüzletben.

8394

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

A kinek

ismeretség híján

házasra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre,	kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége
--	--

Aki

eladni kíván

butort, szongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást stb.: vagy
---	--

Aki

bérbeadni kíván

birtoke, házat vadászterü- letet,	halászatot, telket, kocsit, lovat,
--	---

Akimind Ezeket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;**Aki**valamely állást betölteni kíván: legbizo-
sabbban ér célt, ha az

„ARADI KOZLONY“
kis hirdetési
rovatát használja.

Négy polgárit végzettfiatal ember azonnal irodai alkalm-
mazást nyer, mint gyakornok. Czim
a kiadóhivatalban. 1678.**Egy hivatalnok**fiatal neje fürdőre induló urnő
mellé kísérelül ajánlkozik. Czim a
kiadóhivatalban. 1675.**Nagymennyiségű Maculatura**eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.**CZERNÓCZKI MIHÁLY**

uri és női cipész

Aradon, Kossuth-utca 66. sz. Fiók-üzlet: Boros
Béni-tér 2. sz. (Kneffel-házban).Ajánlja a n. é. közönség figyelmébe
saját készítményü**uri-, női- és gyermek-czipő raktárát**rendkívüli olcsó árak mellett. — Legjobb
gyártmányu czipő lakkok, cremek és fű-
zők minden színben raktáron. 1225

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

99594—1904. F. IV. sz.

Hirdetmény.Ezennel közhírré tétetik, hogy
a vasuti kocsikban és az állomási
helyiségekben elhagyott tárgyak,
u. m. bőröndök, táskák, kalapok,
ruha- és fehérneműek, botok, nap-
ernyők és esernyők stb. az alább
felsorolt állomásokon árverés alkalm-
ával azonnali készpénz fizetés
mellett el fognak adatni:

állomáson	1. évi június hó
Miskolcz sz. p. u.	27-én d. u. 2 óra
Bpest ny. p. u.	28-án d. u. 2 óra

Budapest, 1904. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Lapkihordók

felvételnek

a kiadóhivatalban.

**Kerékpár kilométer
térkép**Tervezte: **Maurer Mihály.**

Ára 60 fillér.

Kiadja: **Ingusz I. és Fia** könyv-
kereskedése Aradon.**Kerékpár és varrógép**

raktár.

**Kalmár *
* József**

villanyműszerész

ARAD, Salacz-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

**Varrógépek,
kerékpárok**

kedvező részletfizetések

mellett kaphatók.

Készít telefon- és villanycsengő

berendezéseket. 1926

Nagy szakszerű javító-műhely.

Kávészolid, kiváló 5 kg. bórmentve, elvá-
molva, utánvét mellett.

Moziko exquis.	Kilo Ft.	1.77
Peri Kuba n. nemes ...	"	1.70
Java n. kékes ...	"	1.58
Salvador igen finom ...	"	1.30
Campanas legfinomabb ...	"	1.25

Árjegyzék ingyen. Küldi a
COLONIAL BEHÓZATALI TÁRSASÁG
Flume 133/48. 9344

**Ékszer tárgyakat,
órákat,****tört arany- és ezüst-neműt,
zálogcédulákat**a legmagasabb árban vesz vagy más
új tárgyakra átcsere**DEUTSCH IZIDOR**

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCA

Minorita-palota. 1078

Legolcsóbb bevásárlási forrás
ékszerekben és órákban.

Egy tanuló felvétetik.

Telefon 438.

Köhögést csillapít

a hirneves és kellemes ízű

Kaiser-féle

mell-bonbon.2740 közjegyzőileg hi-
telesített bizonyít-
vány igazolja a biztos ered-
ményt köhögés, rekedtség
vagy katarus és elnyálkás-
odás ellen. Minden egyéb
szert kérünk visszautasítani.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Gutori Földes Kelemen és Khudy
József a Szűz Máriához, Berger Gyula a
Szent Erzsébethez címzett és Hajós
Arpad gyógyszer-tárában Aradon. 247**Gazdák figyelmébe!!**

Az 1903. évi kolozsvári gazdasági kiállításon diszoklevéllel kitüntetve

a Selypi Cukorgyár r.-t. (Erőtakaromány osztálya)

Budapest, IX., Svetenay-utca 14. szám

szállítja

az eddig legkiválóbbnak bizonyult „Melassit erőtakarományokat“, melyek buzakorpa-melasse, olajpogácsa, ma-
látacsira stb. célszerű és előnyös összetételéből készülnek, a legkevesebb vizet, de annál több proteint és
zsirt (16—17%) tartalmaznak; kiválóan alkalmasak

lovak és hizómarhák	(Kincsem)	K. 10.— helyt	Bpest pr.	10000 kg.
tejelő tehenek	(Lacta)	K. 10.— helyt	Bpest pr.	10000 kg.
tenyészt állatok	(Victoria)	K. 8.60 helyt	Bpest pr.	10000 kg.

takarmányozására. Ez utóbbi „Victoria“ ideiglenesen mérsékelt ára következtében (K. 8.60 pr. 100 kg.) a kép-
zeihető legolcsóbb takarmány. — A szállítások a garántált prot. és zsirt, valamint cukor (22—25%) tartal-
mat jóval túlhaladják. Tartósságért szavatolunk. Számtalan elismerő nyilatkozat

Megrendeléseket akár címünkre, akár képviselőnkhez

Magyar Ferenc urhoz Arad, Zrínyi-utca 6. szám

kérünk intézni.

1662

Selypi Cukorgyár részvénytársaság

(Erőtakaromány osztálya)

BUDAPEST, IX., Svetenay-utca 14.

Gazdák figyelmébe!!

Pusztafi és Társa (Budapest, V., Lipót-körút 17.) festékével.